

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Stuckenberg, Viggo.

Titel | Title:

Sidste Digte.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København ; Kristiania : Gyldendal, 1906

Fysiske størrelse | Physical extent:

[6], 196 s., 1 tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

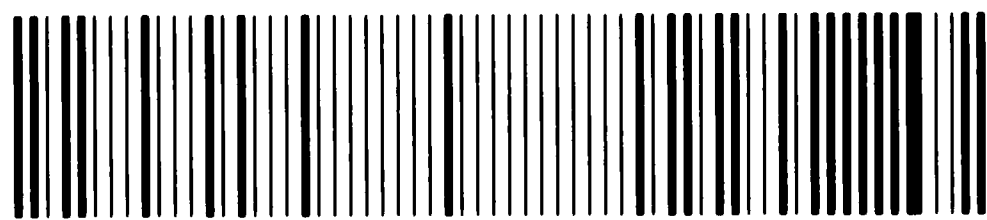
The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

54 - 43

EX : 2

— DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 54 8°

1 1 54 0 8 00863 X

+ Rex

VIGGO STUCKENBERG

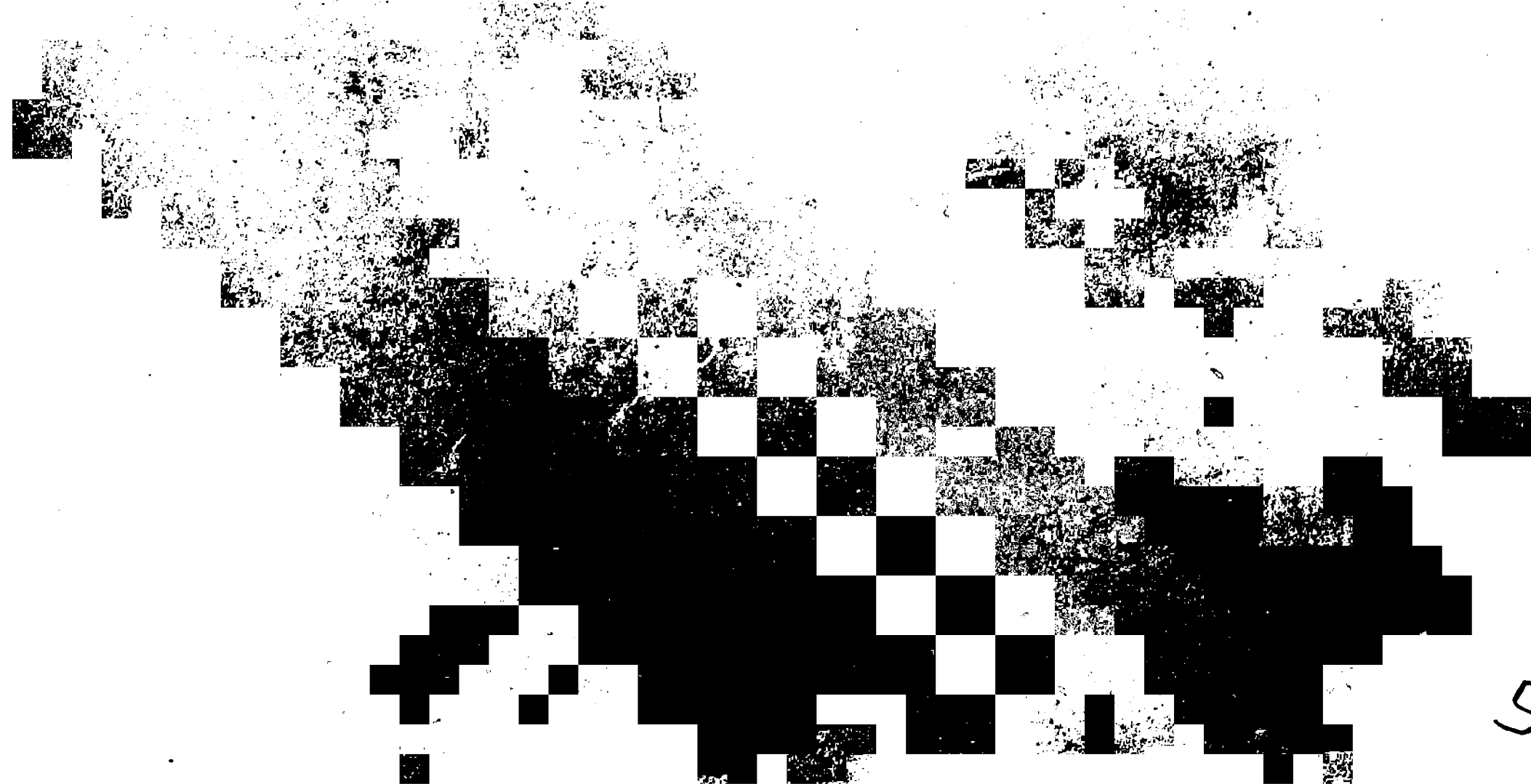
SIDSTE DIGTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1906

SIDSTE DIGTE

54891

VIGGO STUCKENBERG

SIDSTE DIGTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1906

X

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLD

	Side
Aftenen kommer	1
Foraarsvers	2
Dug	3
Landskab	4
Bogtrykkerrim gjorte i Halvsøvne	5
Juninat	6
Min Stue	7
Mildt Efteraar	8
Paasketid	8
Foraarsnat	11
Du store, stille Skov	12
For Vinden danser	12
I Nat har det regnet	13
Hvor er der langt	14
Der ligger en Sø og lyser	15
Mod den blege Strandbred	16
Over de skumrende Linde	17
Du Zeus, som sidder Solen næst	18

	Side
Vel er Livet bittert.....	19
Ak, hvad er det hele.....	19
Bob	20
I Aften tæt det regner	21
Jeg er saa fyldt af gode Raad.....	23
Saa sadler jeg min Hest.....	24
Der var en Prins.....	26
Nytaarsnat 1895—96	27
Hr. Lasse Fiend.....	27
Første Maj.....	61
Farao.....	63
Morgen	67
Til Georg Brandes.....	70
Nat	71
Sommermod	75
Sommer.....	76
En Ting ved jeg sikker	77
Grave Guld.....	78
Hvad er det vel, der kævles om	79
Krager.....	80
Tre Kærlinger fløj til Bloksbjerg	82
Snetinder.....	83
Vinteraften	84
Giv mig Lysets Klinge.....	85
Jeg strider ej med Spot	86
En Morgen var din Grav	87
Kun ét jeg ved	87
Martssol	89
Aprilgrøde.....	89
Vinter	90

	Side
Sct. Hansvers	93
Resultater	97
Caracalla	98
J. P. E. Hartmann	101
Tidligt Foraar	104
Esbjerg	106
Atlas	107
Narrevise	114
Finland	116
Kun saaledes	116
Til min Gudsøn	121
Ved Aarhundred-Skiftet Nytaarsnat 1900—1901	122
Drag ud	125
Den, som har levet	126
Efteraar	127
Digte fra Paris:	
Seinen	134
Paris	135
Aften i Luxembourg-Haven	136
Hvad er den hele Jord —	138
Venus fra Milo	139
Florenz	147
Syn	149
Islemark	151
Slotsherrens Bro	154
David	154
Assistents Kirkegaard	158
Vestre Kirkegaard	159
Kærlighedsdigte	161
Frederiksberg	167

	Side
I Anledning af —	172
Haandværket	174
Bjørnstjerne Bjørnson	175
Jonas Lie	179
Prolog	181
Clara	184
Aldrig glemmer jeg	185
Fontænen	186
Bajazet	187
Erantis	192
Polenztal	194
Morgen paa Hospitalet	195

Udgivelsen ved *L. C. Nielsen.*

Aftenen kommer, den sorte Nat!
I Skoven mumler saa dystre Lyde,
Sus, som slukkes saa underligt brat,
Stemmer, som ingen kan tyde.

Er det Bladenes Hvislen, Dugfaldets Graad —
eller er det den evige Kvide,
som ensom ror gennem Natten sin Baad
og sanker, hvad Mennesker lide,

min egen Sjælenøds fredløse Trin
blandt Stammer i sukkende Soven,
min Ve, som hvisler i Nattens Vind
og flakker søvnløs i Skoven,

min egen Sjælenøds bundløse Blik,
der stirrer fra Skovdybets Kløfter,
lurer bag ved mig fra Stien, jeg gik,
ser paa mig fra Grenen, jeg løfter — —?

Jeg vandrer og vandrer, til sent paa Nat
den hvide Maane sig hæver,
og Løvet rundt i det duggede Krat
sølvblegt i Vaarnatten bæver.

Skænk mig, o Maane, den Fred, du saar,
mens tavs paa Himlen du stiger —
du hvide Pilgrim, som ensom gaar
din Gang mod de fjærne Riger.

Foraarsvers

Det var først paa Foraarstiden
og en Solskinsdag som denne,
— kan du huske? — vi gik sammen
mellem Skovens nøgne Stammer;
der var lyst og stille, lyst og
tyst som i et Tempelkammer,
og vi drømte os, at Skoven
den blev ved til Verdens Ende,

og du gik og sang og fæsted
i dit lyse Overstykke
Anemoner, medens Vinden
hvisled i de nøgne Kroner, —
kan du huske, hvor vi elsked
dette Mylr af Anemoner,

der var unge som vor Elskov,
der var hvide som vor Lykke.

Ved du, at de lange Dage,
som er ledet langsomt siden
og har fældet Sne og isnet,
isnet ind i Hjærtets Kroge — —
ved du vel, hvor fjærnt den fejes
deres vintertunge Taage,
nu den unge Sol har lagt sin
Guldsti gennem Foraarstiden;

ved du, at dit Øje lyser
som de hvide Anemoner,
ved du, at din Stemme synger,
at din Latter stille jubler
som den Dag vi gik i Skoven —
ved du, at dit Haandtryk kupler
over Hjærtet Foraarsskovens
lette solskinfyldte Kroner?

Dug

Hver lys Skærsommernat, naar Jorden sejler
igennem Rummet sølverhvid af Dug,
i Nattens Dæmringsdyb et Perlefnug,
der Himlens Hvidhed i sin egen spejler —

hver lys Skærsommernat, hver dughvid Time,
mit Liv sig løfter fra den tavse Jord
og stiger om mig som et Taageflor,
der huser mine Drømmes Sølvertime,

og langsomt bølger det, i Drift, i Dvælen,
og skjuler Vejens flade Flod af Støv
og skælver som en Skov af sølvhvidt Løv,
mens Nattens Dug mig rinder gennem Sjælen.

Landskab

En Egn med øde Markers milevide
jordflade Bølger,
en Egn ved Solfaldstide,
da Graavejrsdagens Lys-Lig bæres hjem
saa køligt blegt, saa udpint stille,
mens Regn og Nat i Afstand følger.

Og ude imod Vest, lavt nede
langs Kimmingranden rinder der en lille
rød Stribe Solblod, saa det himmelbrede
graagrove Skyhæng faar en plettet Bræm.
Midt gennem Egnen flader sig en Vej
i træge Bugter og forsvinder ude
mod Solblodsstriben som en graahvid Streg
tværs over den uhyre Brakjordspude.

Og over dette arme Øde dør saa Dagen
en ensom Død;
Vejstregen slettes, og en fattig Klynge
Markhytter skutter angst sig som i Aandenød,
og fra en Skjærvedyng
flyver en Krage tungt og jordlavt bort.

Der slaar en enkelt Lyd ud over Ødet,
saa klangløs haard, saa skærpet kort —
et Vrag af Lyd paa dette brede Hav af Luft og Jord;
og naar den store Stilhed har den dødet
og slettet Vragets sidste Spor,
slaar atter Lyden paa den regngra
Stilhed Brud
og skærer Veje sig til alle Sider — — —
Mens Solblodsstriben langsomt rinder ud,
en trælsom Stenhugger ved Vejen slider.

Bogtrykkerrim
gjorte i Halvsøvn

Jeg sad og saa paa min Plænes Græs,
— Kompres —
jeg sad og stirred et kort Minut,
— Skudt —
jeg sad og stirred mit hele Liv,
— Kursiv —

og gult blev Græsset, mit Skæg blev hvidt,
og alting flasked sig lige skidt!

— Petit —

Juninat

Hvorfor ikke denne Aften synge?
Høj og stille staar den lyse Nat!
Ingen fjærne Stjernekloder tynges
Himlens Bleghed i den lyse Nat!

Alt er sølverhvidt og klart og stille,
smæltet i den tyste Nat i ét!
Ingen fjærne Skumringsskyer skille
denne Hvidhed, hvori Alt er ét!

Alt! — den Klodesværm, hvis Baner lænker
Universets virvarvilde Sjæl,
og de Tanker, som min Hjærne sænker
i min egen uropinte Sjæl!

Ét i denne hvide Mildheds Aanden,
ét i denne himmeldybe Fred,
fri for Sorg og bundne Længsels Vaanden,
uden Lykkekrav bag Hjærtets Fred.

Hvorfor ikke denne Aften synge,
nynne sagte som den lyse Nat,
medens ingen Mindeskygger tynges
Himlens Hvidhed i den lyse Nat.

Min Stue

Hvor jeg elsker denne mørke Stue,
naar i Natten alle andre sove,
og jeg søvnløs gennem Vindvet stirrer
ud i Natten paa de sorte Skove.

Denne Stues dybe, tavse Mørke
fylder mig med Fred, der frodig svulmer
som en Storskov om mig, hvor hver Tanke
kun som maanefangne Aablink ulmer.

Dette blege Vindves vage Dæmring
som en Taagestribe Mørket skiller,
som en Taage, fra hvis sarte Lysning
sarte Drømmepust mit Hjærte hilder.

Og jeg stirrer ud paa Nattens Skove,
ser dem løfte deres mørke Rygge,
ved, at ude under Skove flygter,
flygter fjærnt min aldrig fangne Lykke.

Mildt Efteraar

I Fjor ved denne Tid jog Blæst og Regn
om Hæk og Hegn
og buldred mod mit Vindves kolde Ruder, —
i Aar er Døgn paa Døgn som stille Børn,
der hører Eventyr om Skovens Bjørn
og artigt hverken fniser eller tuder.

Hver Dag har Sol, hver Nat har stille Frost,
og Gaardens Post
har for sin Fod et Lag af visne Blade!
Men hvert et Blad, som falder, falder tyst,
og i min Have bli'r der stille lyst,
og Spurv og Mejse kvidrer sommerglade,

— som var det hele Efteraar et Gry,
en Dag paany,
en Dæmring mod en Dag, der stor og stille
gaar frem mod Jordens trætte Sommersind
og varsler Fred og kølig Lindring ind
for den, der drak sig hed ved Livets Kilde.

Paasketid

Hver Aftenstund ved Solnedgang
en Solsort fylder med sin Sang
den stille Skov, som bladløs staar
og venter paa en solmild Vaar.

Højt fra en Gran sit bløde Fløjt
den sender ud og kvidrer højt,
hvad enten Regnen strømmer ned,
hvad heller Dagen pragtfuld led.

Den hele Skov staar tom og gold,
hver Aften er saa vinterkold,
Solsorten ene synger støt,
saa langt, saa lydt, saa foraarsblødt.

Du Fugl, som jeg en Vinter lang
har set og fulgt, mens arm paa Sang
du flagred taus og ensom om
blandt nøgne Grenes Fattigdom,

du Fugl, som fløj fra Kvist til Kvist,
mens Vintren ruged hvid og trist,
mer stum end Skov og frossent Hav,
fordi du ejed Røst — og tav,

du Fugl, som tyst strøg om og aad
et frossent Korn og fandt ej Raad
for Sang om det, som i dig brød,
fordi du saa al Jorden død —

jeg vandrer timevis hver Kvæld,
naar Dagen gaar saa trist paa Hæld,
og lytter til din klare Sang,
dit Morgenkvad ved Solnedgang.

Og hænger Himlen tyk af Regn,
hvad heller straalers Skovens Hegn,
du løfter med dit fulde Fløjt
en Himmel over Himmel højt;

du synger vaagent i mit Sind
et Sagn, som længst er slumret ind,
og af din Sang gaar frem i Sum
et Paaskens Evangelium.

Jeg ved ej godt, jeg ved ej ondt,
et Liv den hele Verden rundt,
et Liv, der dør som fældet Sag
— og slaar mod Solen op en Dag,

et Liv, der haster op og ned,
der sanker Sand paa Dødens Bred
— for som en Underblomst i Brud
al Livets Pragt at folde ud.

Du Solsort, som ved Vintertid
strøg lavt og fattigt hid og did
og fandt en Dag den frie Top,
der bar dig over Skoven op,

du Fugl, som højt i Aften slaar,
Evangelist for Livets Vaar,
mit Sind saa vaarlydt fanger
dit Fløjt, du liden Sanger!

Foraarsnat

Naar Solen synker,
og gyldne Skyer smykker Aftnens Himmel,
mens halvt i Blund en ensom Vildand klynker
i Mosen skjult bag Rør i vissen Vrimmel,
jeg vandrer ud, hvor Foraarsnatten fødes.

Da er al Jorden stor,
Mark, Engdrag, Skov og fjærne, dunkle Gaarde
som tyste Skygger aandeagtigt gror
og skumrer hen, som steg ved Dagens Baare
al Jordens Sjæl frigjort mod Jordens Himmel.

Og i den dunkle,
den stille Aften, hvor alt Dagens viger,
mens Nattens Stjærner dukke frem og funkle,
saa rig en Himmel over Jorden stiger,
som ingen Dag i al sin Pragt den kupler.

Ej Dagen hvælver
en Himmel, der saa fast er Jordens Eje
og favner om den, som det Mulm, der skælver
af Stjærner højt hen over Jordens Veje
og slutter alle Veje i sin Favn.

Og er det Vaar,
og alt, som lever, løftes fra sit Leje,
da brister ogsaa alle Sjælens Saar,
og bittert fylder dig hver Sorg, hvert Savn.

Du store, stille Skov

Du store, stille Skov,
det milde Graavejr og de dybe, tavse Veje,
Birke, som i lydløs Aanden sagte svaje,
Fløjt og Kurren, Lyd, som Hjærtet maner,
Elskovsrov,
Fuglekalden under dunkle Graner!

Du store, stille Skov!
milevidt din Fred omkring min Sjæl sig breder,
den milde Livsens Fred fra skjulte Fuglereder,
Skov, hvor hvide Anemoner ringer
Livets Lov,
åk, saa hvid en Fred min Sjæl du bringer.

For Vinden danser

For Vinden danser det grønne Støv
af Hasselraklernes Dupper,
atter rinder en Dag i Søl
at lune de bristende Knopper.

Aarle dufter den blaa Viol
langs Vejens duggede Grøfter,
atter stiger en Foraarsdag
med Livets tusinde Løfter.

Lærken er stegen ved Morgengry
at signe den grønne Grøde,
Stæren er strøgen i Morgenens ud
at flyve sin Mage i Møde.

Du Menneskebarn! Kom Lykken i Hu!
nu rider fra Verdens Ende
saa fager en Herre din Sjæl imod
at løse al din Elende!

Du Menneskebarn! Du dyreste Kim
ved Jordens stenede Veje!
lad Solen rinde din Sjæl om Rod
og lune dens fattige Leje!

Atter rinder en Dag i Sol,
og Blomst staar af armeste Øde,
Lærken er stegen i Morgengry
at signe den grønnende Grøde.

I Nat har det regnet

I Nat har det regnet. Saa lind og klam
har Væden løsnet de Smaaskæls Ham
og kølet for Nattens Drømme!
Højt om Knopgemmets brune Spejl

har Løvet hejset sit grønne Sejl
paa Dagens sølvhvide Strømme.

Dug over Urter og regnmættet Støv,
perlende Lys over silket Løv,
en Solskinsmorgen i Skoven!
Friske Skud grønner Granernes Spær,
og blaa som et sommerligt blaanende Kær
strømmer Himlen foroven.

Imod mig aander saa karsk en Dag,
— ak, Livet bliver saa fager en Sag
imellem de solfriske Bøge!
De lyse Timer, saa faa de var,
som Døgnet's Strøm mod det fjærne bar,
i Skoven om Hjærtet spøge!

Hver Bi, der summer mig rapt forbi,
hver krybende Snegl paa den mossede Sti
gaar Bud for saa fager en Vælde!
Jeg løfter mit Hoved, jeg frier min Sjæl,
— der lever, trods sviende Giftstik i Hæl,
en Lykke, som ingen kan fælde!

Hvor er der langt

Hvor er der langt til Livets Larm
fra denne lille aabne Plet
saa dybt i Skovens Fred!

hvor skygger Løvet lindt og let,
hvor skinner Solen lys og varm
paa dette stille Sted!

Hvor bliver fjærn, hvor bliver vag
al Døgnetts hvirvlende Staahej,
al Livets bitre Strid!
hvor lyder langt fra Alfarvej
Dagstræbets Galpen mat og svag,
hvor bliver Talen blid!

Du Skov, som staar med Løv igen,
hvor elsker jeg din lyse Ro,
jeg Fattigfugl i Bur!
og du har Trøst, og du er tro,
saa tro som ingen Barndomsven,
du trofaste Natur!

Der ligger en Sø og lyser

Der ligger en Sø og lyser,
ud og ind sig vinder dens Spejl
blandt Banker med Sæd og Skove,
Bredden løfter sig grøn og stejl,
og Holme paa Søen sove.

Der ligger en Sø og lyser,
den Sø den suger al Dagens Glans,
og op fra dens Vande strømmer
et Skær, der spinder i dugget Krans
de Holme, der paa den drømmer.

Der straaler et Skær fra den hvide Sø,
det trænger saa dybt i Sinde
og vælder sin Dag om hver drømmende Ø,
der bæres paa Strømme derinde.

Mod den blege Strandbred

Mod den blege Strandbred hulker Havet sagte,
skumringsmørkt og ensomt, langvejstræt,
fjærnt et Mulm af Skyer op af Dybet drager
som den tavse Høstnats sorte Drømmedræt.

Og min Sjæl sig aabner imod fjærne Riger,
sætter Sejl for Minder, som for Stormen veg,
og som en tungsindig, stille Stjerne tænder
sig min gamle Længsel tindrende og bleg,

og mit Liv sig lukker under Strandens Brusen
tæt i Kreds, mens Havet bærer mig imod
alt, hvad jeg har levet, Menneskenes Dages
uforanderlige, skumringsdunkle Flod.

Mellem Mængden fremmed har jeg ensom styret
over Havets kolde Uendelighed,
spændt min Længsels Stier om dets nøgne Øde
mod en blomsterbærende, haveplantet Bred,

staaet ung og stirret mod et fremmed Kystdrags
regnpiskede Kalkklinters trøstesløse Hegn,
mod en Stad i Sol, en stjernedugget Himmel
over Taarne mellem Raketfontænenes Regn,

staaet tavs og stirret ind mod nære Kyster,
ventet at se Lykken ro mig rapt imod
og kalde mig fra Borde og stænge Havet bag mig
og aabne sine Havers Skygger for min Fod.

End i denne Time min Længsel ensom vandrer
over Havet mod saa freddugget en Strand,
— aldrig vil den naa den, evig vil den drage
for en Blomst at bryde i mine Drømmes Land.

Over de skumrende Linde

O ver de skumrende Linde
staar Aftenhimlens Fred,
hver Længsel, min Sjæl har inde,
drager saa langt af Led.

Drag da, hvor hen I lokkes,
I aldrig nøjede Børn!
jeg ved jo, ved Gry I flokkes
i Vejens støvede Tjørn,

kommer som pjuskede Finker,
der fløj mod Sol og fik Regn,
og flyver, naar atter Jer vinker
den fjærne Himmelfreds Tegn!

Du Zeus, som sidder Solen næst

Du Zeus, som sidder Solen næst!
det hænder stundom hver og en
at ride til dig paa din Blæst
og knejse ved din Trones Ben,

at staa hos dig og stirre ud
saa vide over Jordens Skød
og lade haant om Livets Slud
og trodse, guddomsstor, din Død,

at trone hos dig, højt som du,
og glemme Døgnets lave Strid,
al Sjælens Armod, Livets Gru,
hver Sorg, der bed med giftigt Bid.

O Zeus, hav Tak, om blot en Stund
du lader ved din Trones Fod
mit Hjærte fyldes til dets Bund
som dit af Solens Purpurblod.

Vel er Livet bittert

Vel er Livet bittert,
saa bitterligt forskelligt
fra det, vi i vor Ungdom
vandt Tro paa og holdt helligt.

Ve dog den, der jamrer
og tæller sine Skrammer! —
Hærd dit Blik mod Lynet!
Gaa igennem Flammer!

Ak, hvad er det hele

Ak, hvad er det hele?
Drømme, som jeg føder,
sprængte Klødedele,
som i Natten gløder,

Glimt højt under Himlen,
Stjærneskud, som falder,
Vink i gylden Vrimlen,
som mig evigt kalder.

Bob

Der sidder i min Stue
en Hund og hylér ilde,
for Skodderne er lukkede,
og det er mørkt og silde.

Den sidder tæt ved Døren
og klager sig og græder,
for den vil ud i Mørket
og øve Nattens Glæder.

Derude lusker listigt
en anden Hund om Huset,
og denne anden har diskret
til Havedøren snuset.

»Hold Munden, Hund! Sid ikke der
og stir saa ømt paa Laasen!
Slaa dig til Ro, for du og jeg
vi bliver her i Baasen!

Sid ikke der som en Vignet
til en tungsindig Titel,

du ligner altfor ækelt
et elskovssygt Kapitel!«

Men Hunden lyster ikke
og hylér fort og jamrer.
»Dit lille Bæst! Hvor stædigt
dit Hundehjærte hamrer!

Kan du da ikke tie
og tæmme dine Længsler?«
Men Hunden ser tungsindigt
til Havedørens Hængsler.

»Ak, lille Hund! saa løb da,
hvorhen dit Blod dig kalder!
Jeg glemte, du er Hvalp endnu,
og jeg saa sat af Alder!

Nu skal jeg aabne Døren
for al din arme Klage,
— men Fanden ta' dig, kommer du
ej hvalpeglad tilbage!«

I Aften tæt det regner

I Aften tæt det regner,
Tagrenden gnavent sprutter
og splintrer langs ad Husets Væg

i ondt og sindigt Overlæg
den hele endeløse Tid
i vaade smaa Minutter.

Her sidder jeg og venter,
at noget nyt skal hænde,
og ved saa inderligt, at alt,
hvad Aftenen bringer, er fortalt,
naar jeg har nævnt den Flue,
jeg ser i Lampen brænde.

Og hænder der slet ingenting,
ved Gud, jeg klager ikke!
Tagrenden er mig snurrig nok,
den knurrer som en gammel Rok.
... Lad regne, sprutte, knurre!
jeg lader alting ligge?

Blot min Cigar vil brænde
og brænde jævnt og lige,
jeg har min varme Ovn, min Stol,
en Times Fred, min Bogreol,
— Kong Ego er jeg — heldigvis
foruden Land og Rige!

Jeg er saa fyldt af gode Raad

Jeg er saa fyldt af gode Raad,
naar jeg paa Ryggen ligger
og føler Tungen liflig vaad
af det Glas Vin, jeg drikker.

Der findes ingen sulten Knark,
jeg skulde ham jo trøste
og vide hver betrængt Monark
med Visdom at forlyste.

Og kom til mig en hidsig Svend,
hæsblæsende, geskæftig,
han skulde ikke gaa igen,
før han var mindre heftig.

Thi støt staar for mit stille Blik,
— selv om der myldred frodig
med Skuffelser, hvorhen jeg gik, —
det lille Ord: taalmodig!

Og skønt jeg ligger dovent hen
og ryger jævnt og driver,
det lille Ord sig snildt igen
for mine Øjne skriver.

Og ingen andre Ord jeg ved,
kan ingen andre mindes,

og al mit Livs Besværlighed
af dette Smaaord bindes,

. . . indtil det Ord saa stille til
et andet sig fordrejer
og maler frem i Farvespil
for mine Øjne: Sejer!

Da falmer alle gode Raad,
og stakket dør min Hvile,
da længes alt mit Sind mod Daad,
min Sjæl maa atter ile!

Saa sadler jeg min Hest

Saa sadler jeg min Hest!
Stræk ud! Den Vej gaar vide
langt forbi vildest Blæst,
fjærnt imod Østerlide!

Jeg er saa led den Jord,
hvor alle Længsler tysses,
hvor der staar tæt med Spor,
og alle Veje krydses,

hvor alting er saa kendt,
bevist og snildt forklaret,
hvor alting staar paa Prent
bag Nummer opbevaret,

hver lille bitte Kval
forklaret i dens Dele,
hver Glæde, som gør gal,
kendt som en Buksesele,

hvor stort og smaat i Flæng
er gammelt slidt Bohave,
givet hver Gadedreng
som Arv i Vuggegave!

Jeg rider heller ud,
hvor Vejene gaar vilde,
hvor nogle fandt sin Gud,
og andre bar sig ilde,

hvor nogle red i Glans
ind under lyse Porte,
og andre gik fra Sans
og blev for evigt borte.

Der var en Prins

Der var en Prins, og det var mig;
han fødtes under Lykkens Tegn,
men da han kunde gaa, hans Vej
ham førte ud i idel Regn;

han vilde Lys, han sprang mod Sol,
løb evig efter Solopgang,
men om han jog fra Pol til Pol,
bestandig Regnen om ham sang.

Og faldt der Sol en stakket Stund
om, hvad hans Hænder hastigt greb,
bestandig fra hans Hjærtebund
de sørgeligste Sange'peb.

Faldt i hans Hænder Livets Guld,
lo mod hans Øje Lykkens Glans,
bestandig saa hans Sjæl kun Muld,
og Haanden bar en vissen Krans.

Og dog — dybt i ham ligger gemt
en Tro paa Livets gyldne Brus,
en Stræng, der sagte bæver, stemt
til Sang om Solblæsts Sejersrus.

Og maa han jamre, klage dybt
for, hvad han evig om sig ser,
han ejer i sin Sjæl en Krypt,
hvor Morgenbrisen solfrisk ler.

Nytaarsnat 1895—96

I Nat er Jorden lys af Sne
og alting hvidt og skært at se
i Maaneskin,
slet ingen Lyd og ingen Vind,
saa uberørt det hele
som Aaret, der om lidt gaar ind.

Du hvide Nat! du nye Aar!
giv mig blot ikke værre Kaar
end dem, jeg bær'!
Vær med din rene Ro mig nær
og skænk mig ét: lidt Lykke
for dem og det, som jeg har kær!

Hr. Lasse Fiend

U nge Hr. Lasse Fiend er med sin Vaabensvend redet ud i
Verden for at jage Lykken og rider en Sommernat gennem
Skoven. Der standser ham paa Stien en gammel Kvinde, som

tigger sig en Plads foran hans Sadel og faar den. De rider
tavse sammen. Den runkne Kærling sidder og stirrer evindeligt
paa ham. Af og til taler hun til ham. Men den sorgløse unge
Herre ser hende bestandigt over Hovedet, ud i Sommernatten,
og svarer hende intet.

. . . Der drypper Dug i Skove,
og Uglen flakker over Bul,
de store Træer sove,
og sort staar Urt og Muld.

Med mørke Skyggeringe
sig blommer Skovens stille Kær, —
en Nattesværmerving
spændt dybt blandt dunkle Træ'r.

Og det er Midnatsstunden,
saa mørkt bag Løv, saa dugget svalt,
og viden over Lunden
staar Himlen sølvblegt hvalt.

Hr. Lasses Rustning klirrer
ved Vaabensvendens Sadelknap,
og Græsset sagte dirrer,
hvor Hingstehoven slap.

Da strømmer der saa stille
et Vindpust viden gennem Skov,
som Sølv de Dugstænk spille
paa Hingstens brede Hov,

de dunkle Kroner sukker
og skilles for den lune Vind,
og Edderkoppen vugger
og vaagner i sit Spind.

Det er den tolvte Time,
Lyngormen gaber i sit Hi,
for Vinden lydløst kime
Blaaklokkerne langs Sti.

Da ler den Kvind og stryger
sit Haar fra Kind som Mø i Dans
og bøjer sig og smyger
sit Blik saa dybt i hans.

»Ej, se mig da i Øje
med alt jert Mod, Hr. Lasse Fiend!
lad se, om I kan døje
et Blik fra runken Kvind!

Stir til, min unge Herre!
hel rapt I bliver bleg og rød!
I ved vel intet værre
end Gant med Mø paa Skød!

Hvad heller har I fundet
hel hastig, hvad I længtes mod,
den Hind for Sadel bundet,
som hidsede jert Blod?

I stirrer og I tier!
ak, I skal ikke alting tro!
mit Øje gemmer Stier,
der sig saa dunkelt sno.

Om nyssen I saa Flammer,
som vejred vildt og blodrødt hen
og brændte hede Skrammer
i Nattens sorte Lænd,

I ser vel nu at glide
mod Strand saa nattesort en Sø
og Lykken vildsomt ride
som Flygtning under Ø —

ak! Lykke, som brak Halsen,
og Elskov, som i Aske sank,
og Duft, som under Valsen
blev giftig Snogestank.

Stir til, du kvindefødte!
nu jamrer som Skønjomfru jeg,
endda jeg flere ødte,
end der bar Svig mod mig,

og ler, for jeg trods Rynker
endnu paa Junker træffe kan,
hvis Blik saa gyldent synker
i mit som Sol i Vand!

Og har I Svig i Sinde
hvad heller Tro, som aldrig dør,
I faar i Nat dog binde
jer Hingst blandt Mosens Rør.

Stir trøstig i mit Øje!
det saa saa mangt, men aldrig Mand,
som ikke maatte døje
en Nat hos Snog paa Strand,

den Nat, som brød hans Lykke
og al hans stolte Junkermagt,
til bort han krøb ved Krykke
i ussel Stodderdragt.

Eja! — hvad er den Lykke
vel værd, I bytter for at se
den Skat fra Dybet dykke,
som volder al jer Ve?

Og frygter I at sove
i Nat hos mig, min stolte Svend,
I naar en Nat de Skove,
hvor vi to ses igen!

Og frygter I mit Kammer,
— det Kammers én Gang venter jer,
hvor I skal se med Jammer,
hvem I helt inderst er!«

Hr. Lasses Latter klinger
som Fuglesang mod Skovens Top:
»Hav Tak, om af I springer
saa rapt, som I sprang op;

til Mø som jer at tage
i Favn er Natten alt for sval!
der er for kort tilbage
fra nu til Hanegal!«

Da luer under Pande
den Kvindes Blik som Maanens Glans
i Flom ud over Vande,
hvor Bølger gaar i Dans.

Hel tavs om Haand hun fatter
Hr. Lasse Fiend og knejser rank,
for Bryst sig Særken glatter
og svulmer silkeblank,

den Kind som Maanen bløder,
naar frem den gaar en dugget Kvæld,
Aakander gyldent gløder
i Haarets dunkle Væld.

Saa lind en Luftning skiller
hver Kvist i Skov, hver løvet Vaand,
og tunge Dugdryp spiller
Hr. Lasse over Haand,

NVD
Page 99

den Hejrefjer i Hatten
sig dukker for den lune Blæst,
— da sidder han i Natten
alene paa sin Hest.

De svedgraa Hingstelænder
de skælver for hans Spors Dans, —
saa blødt endnu ham brænder
den Haand, hun slog om hans.

Mod Manken smælder Tøjlen,
og Mulen fælder Skum for Fod, —
de dunkle Øjnes Gøglen
den vilder alt hans Blod,

og trindt for Hove falder
saa mangan Blomst, der stod mod Sky,
saa langt i Skoven gjalder
hans Ridt til Morgengry.

Hen paa Morgen naar Hr. Lasse Fiend Kongens Gaard.

Der staar saa høj en Poppel . . .
Den Poppel staar
i Kongens Gaard

og rasler fra den grønne Vaar
til Efteraar med alle sine Blade,
og aander Vinden stille hen,
det klinger, som om Spillemænd
tog Gigerne i Hænde,
men blæser det saa haardt, det kan,
det suser som den salte Strand,
hvor Kongens Riger ende.

Og sank en Stund
hver Vind i Blund,
saa tavs laa Strand, og tavs stod Lund,
dens Blademund
evindeligen hvisker;
det lyder dér, hvor Poplen staar,
som traved ind i Kongens Gaard
bestandig Mænd i Vaaben,
og Kongens Søster elsker den
og drømmer mangel Time hen
med Glug mod Gaarden aaben.

Knap sytten Aar,
med solgult Haar,
et Blik, hvis blanke Stirren naar
saa langt af Gaard,
er Kongens unge Søster;
hver Morgenstund, naar Dag gaar frem,
hver Kvæld, naar Svalen flyver hjem,
til Poplens Sus hun lytter
og stirrer bag dens Bladehang,

om ej af Hest i Gaarden sprang
en ung og fager Rytter.

I Morgendug
staar Gaard og Glug,
fra Brønden klunker Draabekluk,
og Blomsterfnug
i Morgenvinden sejler.

I Kammers Kongens Søster staar
og kæmmer tankefuldt sit Haar
med Kam som Fiskefinne;
da rasler det af Sværd ved Lænd,
— Hr. Lasse Fiend med Vaabensvend
i Kongens Gaard er inde.

Den Lærkelil
sit Morgenspil
strør vidt, og Poplens Løv dertil
som Fakkellild
i Morgensolen knitrer,
og som af Hest den Junker staar,
en gylden Kam mod Stengulv slaar
i Kongens Søsters Kammer,
og dybt i Nakkens Flom af Haar
to hvide Hænder fast forgaar
som Sne i gyldne Flammer.

Først bleg som død,
saa purpurrød,

med Jomfrubrystets Liljelød
i Rosenglød
mod Særkens Lidse løftet
staar Kongens Søster skjult bag Glug
og skælver som en Draabe Dug,
som Morgenvinden vugger;
blødt skilles Øjets Vipper ad,
og Læben som et Frugtblomstblad
mod Læbe halvt kun lukker.

Med Hundeglam
og Vaabenbram,
med Ædelsten i Kronens Kam
og gylden Ham
gaar Kongen Gæst i Møde.
»Ej! ser man det! Hr. Lasse Fiend!
I kommer som den muntre Vind,
der frejdigt stormer Borgen!
Vel mødt til alskens festlig Id!
I kommer vel for Tidkort hid
saa frydelig en Morgen!«

Hr. Lasse Fiend,
med Haar og Kind
bedækt af Støv og Skovens Spind,
saa frank af Sind
den Konge muntert hilser.
»Jeg kommer, som I ser, med Sol,
og jeg har lét, fra Hanen gol,

og sunget over Enge,
og jeg har prist den lyse Dag
og er parat i muntert Lag
at prise den fuldt længe!«

Den Konges Hal
er fyldt med Gjald
af Sang og Prat og Vinens Fald
i gylden Skal
og Latterklang om Borde;
Hr. Lasse Fiend er bænket bedst,
ham sidder Kongens Søster næst,
og Ord saa hedt forfløjne
staar om hans Mund som Morilds Skum,
men Kongens Søster sidder stum
med store, blanke Øjne.

Hr. Lasse ler,
Hr. Lasse be'r,
Hr. Lasse sukker mer og mer,
bestandig ser
mod Vindve Kongens Søster
og sidder i sit hvide Lin
en nysudsprungen Lilje fin,
som strunk i Dagen knejser.
Da raaber Kongen fra sin Stol:
»Hr. Lasse! Pris os Dagens Sol!«
Og Lasse Fiend sig rejser.

Hel rank han staar,
det dunkle Haar
mod Krappekravens Guldsøm slaar,
og langs ad Laar
den lette Kaarde slingrer.

— Da blegner sagtelig hans Lød,
sært flammer Øjets dunkle Glød,
og tøvende han stammer,
og da til sidst hans Røst faar Klang,
den klinger vegt, som om han sang
helt fjærnt i ensomt Kammer.

»Dæmrende Dag!
Rosenblommede Gry!
Jorden lys som Sølvmor,
og Solskred i Sky!

Engen hvid af Dug,
skinnende hvert Straa,
Nattens blege Himmel
havfri, høj og blaa;

alle Farver vakt,
Snogen under Tjørn
synlig for den vaagne
himmelstegne Ørn . . .

Ej saa fejer Fryd
ved jeg mer at naa

som at se for Spange
morgengylden Aa,

ej saa fejer Fryd
som at lytte til
Morgengryets Lærkers
lystelige Spil!«

Hel hvid om Mund
saa tavs en Stund
han stirrer imod Skaalens Bund,
hvis gyldne Grund
som Sol bag Vinen lyser,
saa griber han den Skaal om Fod
og løfter den sin Mund imod
med Haand, som sagte ryster,
og skyder den ad Bordets Bræt
og staar i samme Aandedræt
vendt imod Kongens Søster.

»Ak! I er hvid som Dagen!
I straalere som det lyse Gry!
se paa mig, Kongesøster,
at jeg kan le paany!

Jert Haar saa gyldent rinder,
som Aaen randt i Morgenglans!
— ifald I vil se paa mig,
I fryder al min Sans!

Ak! vil I det slet ikke,
og fylder det jer sært med Gru,
jeg stirre vil paa eder
saa lang en Stund endnu!

Min kongelige Jomfru!
Ak, er det jer for stor Umag,
jeg stirre maa paa eder
den hele, lange Dag!«

Da staar fra Bord,
mens alskens Ord
Hr. Lasse Fiend for Læbe gror
i fagert Flor,
den Konges unge Søster
og løber gennem Salens Sol,
mens Kongen ler i gylden Stol
og stryger sig om Hagen,
og langsomt løfter sig langs Bord
et lydt og lystigt Latterkor,
der runger gennem Dagen.

Men højt i Gaard,
hvor Gluggen staar
paa Gab mod Sol, sit køle Haar
om Kinde slaar
den Konges unge Søster
og stirrer ud i Poplens Løv,
som ler i Solens Straalestøv

saa lyst som Græs i Enge;
og Vinden aander stille hen
og suser blødt, som Spillemænd
strøg sagte over Strænge.

Og det er Kongens Abildgaard,
saa hvid af Blomst hver Abild staar.

For Sommerdagens lune Vind
de Blomster skælver ud og ind,

som vugged over alle Træ'r
saa hvid en Sommerfuglehær.

Hvor Abildskyggen Græsset naar,
Hr. Lasse Fiend blandt Blomster staar,

og lænet mod en Stammes Mos
den Konges Søster er ham hos

og ser paa ham skønjomfrustolt
og spiller med en Rose Bold.

Der tales Hr. Lasse Fiend og Kongens Søster ved, han i
stor Elskov, hun pur ung og drilsk, — til han i Vrede søger
sin Hest og jager videre.

Og det er Kongens Abildgaard,
hvor Græsset højt i Skyggen staar;

dér rødmer for den Abilds Fod
en sønderplukket Roses Blod;

og det er under Borgeled,
den Konges Søster staar derved

og stirrer mod den bløde Muld,
som staar af friske Hovspor fuld,

og stirrer ad den dunkle Sti,
til Dagen den er helt forbi,

og Natten under Skove gror
og sletter alle Hoves Spor.

Hr. Lasse Fiend i Staden.

Aldrig saa man Mage
til en Værtshusgaard!
Druer over Tage,
Fest det hele Aar!

Stadens Stormænd stævned
did fra Gry til Gry,
aad og drak og levned,
sov og aad paany.

Vinen klang i Kande,
svam i Karm og Krog,
mangen svedig Pande
imod Gulvet slog,

skinned føje efter
som en Sol for Bord,
Stadens Stormænds Kræfter
stod i bedste Flor.

Kom dertil, at flytted
én blot sin Pokal,
klang det, saa man lytted
fast af Fryd sig gal,

og om to i Følge
deres Bægre svang,
slog der op en Bølge,
som om Klokker klang,

alle Stadens Klokker
i saa sagte Graad,
som naar Elver lokker
under dugget Baad . . .

Det er Nattens Maane,
sejler frem bag Sky,
alle Ruder blaane
i den store By.

I sit Kammer vaager
tavs Hr. Lasse Fiend,
gennem Hornglug taager
dæmpet Maanens Skin.

Hvor dens Skimmer sitrer
sidder ham for Fod
Mø, hvis Haarbrus glitrer
rødmende som Blod;

vinfyldte Pokaler
staar i Gluggens Karm,
sølvbleg Maanen maler
deres gyldne Barm.

Det er sig den Junker,
stirrer paa den Mø,
mens som Maanens Funker
tyst de Timer dø;

sidder tavs og vugger
Citer over Fang,
saa de Strænge sukker,
som om Natten sang;

griber saa helt stille
i det klingre Spil,
tager til at spille,
synger dæmpet til.

»Og da den Herre vendte sig,
hvor Aa i Enge rinder,
den Jomfru stod ved Borgeled
saa bleg om begge Kinder.

Og da den Herre vendte sig
ved Skovens første Bøge,
han saa saa fjærnt et Øjepar -
blandt Skyggerne ham søge.

Og da den Herre vendte sig
for sidste Gang og stirred,
han saa ej, hvor den Jomfru stod,
hvert Straa for Blik ham dirred.«

Det er sig den Herre,
fritter med sit Blik,
»Sisken! Ak, desværre
Visen mig forgik!

Ved du mon at finde
Lyst endda derved?
— stod du nogen Sinde
selv for Borgeled?«

Glatte under Hænder
rapt den Mø sit Haar,
»Ved jeg vel, I kender
eders Siskens Kaar!«

Det er Citrens Strænge,
kvidrer lydt i Kor,
som naar vidt om Vænge
Spurveflokke fo'r.

»Liden Siken, slider
du ej Sko for Led,
bedst jeg Siken lider,
hvor jeg Siken véd!

I en Bod ved Havnen,
ung og svaj og brun
og med Jomfrufavnen
fyldt af Duedun!

Led du ej den Vise,
som af Hu mig sprang?
bi, saa skal jeg prise
Siken i en Sang!«

Det er de smaa Strænge,
kurrer dulgt derved,
som naar under Længe
Duer slaar sig ned.

»Sisken! Se paa mig, nu, mens Maanen skinner!
Torvebarn! Sisken med den svulmende Lænd!
Dine Øjne er som Stadens dunkle Brønde,
dybt, dybt i dem perler Maanenatten hen!

Du, som elsker de hvide,
vilde, skinnende Snerler,
Sisken! kunde du lide
at pynte dit Haar med Perler?

Perler! Ak, hvad pryder alle Perler!
Du skal gaa i Haver under Knopskæls Drys!
aldrig vinder du dit Haar saa fagert Smykke
som de gyldne Knopskæl og din Elskers Kys!

Sisken! Ved du et Smykke
som Frugtblomstblade, der falder
tyst i en Abildgaards Skygge
mellem hvide Konvaller!

Ak! Nu sortner Natten alle hvide Blomster,
i alle Kongers Lande Dagen er død!
Ene fra dit Bryst, det solbrændte, nøgne
stiger al dens Aande, dens Duft og dens Glød!

Solen, Solen er dalet
bag dine Brysters Høje!
Som Aftenhimlen staar malet
med blege Stjærner dit Øje!

Der er skært og lyst i Abildgaarden!
Lifligt som en evig Morgen! Gyldent Spind
vinder sig om den, der ung og ensom vandrer
under Abild, elskovsitrende i Sind!

Og jeg elsker, maa du vide,
og min Hu saa gyldent spindes,
drømmer imod Morgentide
fagrest, fagrest Drøm, som findes!

Er det imod Morgentide, Sisken,
eller kogler dine Øjnes Dæmringsstjerne?
Ak, hvad Magt har dine arme Øjne,
at de vækker, hvad jeg drømte gerne?

Syng imod Himlen som Lærken
ved lyseste Middag, Pige!
Stryg fra din Skulder Særken,
at Solen atter kan stige!

Sisken, dine Tænder skinner som en Lækats!
Dine Øjne gløder som en natlig Brand!
Ved du ej, at aldrig Rovdyr bandt sit Bytte
halvt saa tæt, som Mø med Elskov binder Mand?

Græd for min arme Vise,
ingen af os den trøsted!
Stoltere skal dig prise
et eneste Kys paa Brystet!«

Over Gulvet lyser
Gluggens Maane mat
som en Sø, der fryser
hvid en Vinternat.

Det er Strængelegen,
slaar mod knastet Fjæl,
klinger som en svegen,
bristefærdig Sjæl;

alle de smaa Strænge
funkler sølverspændt,
som naar Bæk i Enge
risler maanetændt.

Rapt den Junker fælder
Knæ for Jomfrufod
og sit Hoved hælder
hendes Bryst imod.

»Sisken! Lille, arme
Pige! Vug dig ind!
Skænk din milde Varme
mit forkomne Sind!«

Famlende og stille
stryger hun hans Haar,
som naar sommermilde
Pust langs Græsset gaar.

»Ved I, Grøftens Snerler
fejrest pryder mig,
alle eders Perler
lidet lyster jeg!

Har I kær en Pige,
som jeg aldrig saa,
tør vel hun jert rige
Perlesmykke faa!

Jeg er glad alene
for jert Kys en Nat
under vaade Grene
i et dugget Krat,

thi jeg elsker eder,
Herre, hvem I er!
Hvor jer Seng I reder,
kommer jeg til jer!«

Over Gulvet spinder
Maanen blegt sit Skær,
som naar Rimfnug skinner
over islagt Kær.

Blødt den Junker fatter
hendes brune Haand,
sagtelig han glatter
Særkens skøre Baand.

»Om du mig vil møde,
naar min Hu fandt Fred,
maa jeg Sissen støde
med min Daggert ned!«

Drager hun med Latter
lindt sin Haand til sig.
»Ikke før I atter
sov en Nat hos mig!«

Det er sig den Junker,
staar for hornet Glug,
hvor de Maanefunker
spiller over Dug,

griber de Pokaler
med den dunkle Vin,
røde Vindryp maler
Gulvets Maanelin,

byder saa med Gammen
Mø til Hilsen an,
støder sagte sammen
de Pokalers Rand.

Underligt det klinger
i den tavse Nat,
som naar Havet ringer
over sunken Skat,

underligt det sukker
for den blege Glug,
som naar Skoven vugger
for et Vinddrags Suk.

»Sisken!« tyst han mæler,
»Sisken! Hører du
Klang af Kys, som fjæler
sig bag Nattens Gru!

Rundt i alle Lande
ligger Mand hos Mø,
kysser snehvid Pande,
drømmer sig at dø,

drømmer sig at slukkes
i et Favntags Lyst,
mens hans Øjne lukkes
mod et Jomfrubrust,

kysser Haar, der kruser
gult sig over Kind,
medens Lykken bruser
vildt i alt hans Sind,

knuger blanke Arme
med sin Næves Kæl,
medens Livsens Varme
koger i hans Sjæl,

kysser sig sin Lykke
til for Evighed
ved det Kys at trykke,
som han fejrest véd!

»Sisken! Dine Arme
er som glatte Siv,
lidet kan de varme
for det hele Liv!

Sisken! Dine Øjne
er som Duggens Spil,
alt for nattenøgne,
alt for lige til!

Har jeg hos dig sovet
mangen hastig Stund,
dyrt min Sjæl jeg voved
mod din hede Mund!

Ej du evned tage,
hvad der binder mig,
lidet kan du klage,
om jeg sviger dig?»

Tyst den Mø sig rejser,
træder ham imod,
let i Natten knejser
hun paa nøgen Fod.

»Tror I mig at svige,
om I fra mig gaar?
Ak, Hr. Junker, lige
kruset gror mit Haar!

Lige solhedt kløfter
sig mit nøgne Bryst,
lige evig løfter
sig mod jer min Lyst!

Thi jeg elsker eder,
nævner jer for min,
om saa Seng I reder
hos jer Frue fin!

Var min Magt saa ringe
mod jert Junkersind,
én Gang skal jeg springe
i jert Kammers ind!« —

Som naar Skovens Hasler
for en. Frostnats Vind
isbedækte rasler,
ler Hr. Lasse Fiend.

»Hørte jeg den Trussel
før af troldet Kvind!
alt for arm og ussel
blev den længst mit Sind!

Lyster du at træde
for min Frues Seng,
skal en Nat du græde
hos min Falkedreng,

øde dér til Grunde
al din Elskovs Skrud,
inden Borgens Hunde
flaar din Strube ud!«

Løfter han for Munden
den Pokal med Hast,
tømmer den til Bunden,
knuger den saa fast,

svinger den, saa lønlig
Klang fra Guldets slaar,
som naar dulgt og bønlig
fjerne Klokker gaar,

svinger den, saa Susen
fylder Kamrets Fred,
som naar Skovens Brusen
gjalder langt af Led.

»Elveridt jeg red mig,
hvor den Skovbæk gik,
under Hjærtet sved mig
Elvermøens Blik!

Kongebarn jeg fandt mig,
ret som Hanen gol,
Urt for Hjærtet bandt mig
hendes Øjnes Sol,

volder, at jeg længes,
hvor min Vej saa gaar,
mod i Bur at stænges
bag et gyldent Haar,

volder, at min Latter
løfter sig saa lyst,
hver Gang Elver atter
aander mig for Bryst . . .

Se! nu hvisler, skælver
Maanens hvide Skær!
Nu er Nattens Elver
mig saa lønlig nær!

Dine Øjenkroge
skumrer som en Lund!
Hvide Elver taage
op fra Blikkets Bund!

Og din Pande lyser
blegt i Maanens Skær,
og mit Hjærte fryser
som ved Skovens Kær!

— Gaa, du klamme Øgle!
Eddergyldne Trold!
Aldrig skal du gøgle
mig i Elvervold!«

Slynger han det Bæger
hendes Bryst imod,
sagte sig bevæger
Maanens blege Flod,

gennem Disen flammer
Bægrets Stjærneskud,
luende det rammer
Brystets Rosenhud

slaar mod Gulv og klirrer
som et staalbrudt Stik;
stift den Junker stirrer
mod den Jomfrus Blik,

hvisker hæst og stille,
som et skovskjult Siv
hvisker for den Kilde,
der blev alt dets Liv.

»Efter Kvinder red jeg,
længtes dem imod,
snart hver Kvinde led jeg,
snart blev hver mig god!

Maatte jeg dem knuge
med al Elskovs Magt,
at jeg kunde suge
til mig Solens Pragt,

— evig dog mig møder
fra hver Kvindes Blik
sælsom Glans, der øder
ondt, hvad Fryd jeg fik!

... Ved jeg mig et Blik, som
brandt som klaren Dag,
lyste, saa jeg gik som
under solhøjt Tag,

mægted mig at fælde
Morgenguld i Sind,
brændte Solens Vælde
i mit Hjærte ind,

— traf mig dog den samme
elverblege Glød,
vidste dulgt at ramme
al min Lykke død,

lued som en ilde,
elverbrygget Drik,
vidste mig at vilde,
saa min Fryd forgik,

lokked mig saa saare
med sin Midnatsmagt,
som blev død paa Baare
jeg til Elskov vakt,

som om dybt i Mulde
Kistens Fjæle sprang,
at jeg juble skulde
paa et Jomfrufang,

nemme fuldt den Vælde,
som jeg aldrig fandt,
blev jeg graa af Ælde,
rig paa Elskovstant,

og min Længsels Veje
svam som svulmet Aa,
og jeg svor at eje
Møen, som jeg saa — —

Gaa! Du arme Kvinde!
— Lærte Du mig Trøst
stakket Stund at vinde
ved dit hede Bryst,

i dit Øjes dunkle,
dybe, svale Brønd
saa jeg Gløden finkle
maaneblegt i Løn!

Alt, hvad jeg har vundet,
æder mig saa gramt!
Elver har mig bundet,
Elver har mig ramt!« — —

Bliver der saa stille
i den Værtshusgaard,
blødt mod glugbrudt Pille
Vinløvs Dugdryp slaar.

Da gaar over alle
Nattens Lyd en Klang,
som om Klokker falde
i med sagte Sang,

alle Stadens Klokker
i saa sagte Graad,
som naar Elver lokker
under dugget Baad;

gennem Natten baner
sig saa lydt den Klang
— og dør bort, som Svaner
fjærnt mod Skov sig svang.

I sit Kammer vaager
tavs Hr. Lasse Fiend,

under Maanetaager
brænder Kys hans Kind. —

Hr. Lasse Fiend jager vidt omkring i Verden. Bliver omsider gift med Kongens Søster. Men hvor han saa ser Lykken i Øjnene, ser han Elvermøens Blik — og ligger en Sommernat død dybt inde i Skoven.

Første Maj.

Nu springer Vaaren fra sin Seng,
slaar ud sit gyldne Solskinshaar,
nu drømmer Jorden Morgendrøm,
som Klokker de smaa Kilder gaar!

Nu springer Livets Porte op,
de Porte paa den store Stad,
og den, som sad i armest Kaar,
gaar ud at le sig rig og glad.

Der synger under Himlens Blaa
en Lærkehær, et Jubelkor;
der strømmer fra den store Stad
en Skare ud, hvor Solskin bor!

Den kommer fra de lumre Rum,
hvor Hjul og Rem for Lærke sang,
hvor mødigt Slid og kunstigt Lys
fik gjort den skumle Dag saa lang.

Der gaar de Mænd, hvis Mod blev spændt
i Sele for et Brød at faa,
de Kvinder, som sled Barmen gold
for Ild i Ovnene til de smaa;

der gaar de Mænd — nu, da hvert Straa,
som traadtes ned, staar rankt og rundt —
at kræve det Par Timers Fred,
der atter aander Blodet sundt;

der gaar de Kvinder — nu hver Blomst
kærtegnes af den milde Vind —
at kræve Hvile, at det Barn,
de føde skal, faar Rosenkind!

Og over Stadens Skorstenssskov,
hvor tusinde Maskiner sang,
der lyder for en enkelt Dag
de frie Markers Fuglesang.

Se, det er Vaar, med Ret for hver
at fange Sol og sætte Frugt!
den Stund, da mindste Puppe faar
et Vingepar til Sommerflugt!

Se, det er mer' end døgnkort Vaar!
det er den vide Fremtids Krav:
Ret til at nyde Livets Sol
for den, som Skæbnen Livet gav!

Farao.

V is mig Ægypten!
Slaver!
Ægypten!

Hvor peger I —
hid og did!
— der laa Ægypten —
laa der —

Ægypten er ej mere!
Det gule Sand, den gule Ørk har sejret.

Slaver! Ægyptere!
alle I, som endnu tror det Vanvid,
at I er levende!
for sidste Gang i Støvet for min Fod!
føl Sandet brænde under Eders Negle!
det gule Sand, der drak mit Daaremod
og føg sin Ørk om Sjælens Kraterkegle!
den øde Ørk, hvis arme Kiselseng

jeg finder redt, hvor mit Ægypten praled,
hvor Livet flød med modig farvet Pragt,
mens Sol og Maane Palmeskygger maled,
og nogen Fryd drev Døgnet ud af Takt.
Død er Ægypten!
en Ørken gul og gold!

Jeg selv, jeg, Farao, er død!

Og derfor, Slaver!
driv Bor og Mejsel rapt i Klippens Side,
byg min Ægyptersjæl dens Pyramide!

*

*

*

Gør Mumiekamret trangt,
giv det Vægge saa tykke, at aldrig
Ørknens døde Døgn skal snige ind
og vække Faraosjælen til Død paa ny!
Gør det svalt som en Nat paa Nilen,
mørkt, med Duft af intet, Lyd af intet,
som laa jeg Lig højt oppe mellem de stumme Stjærner
i den evig sorte Lufts uendelige Dyb.

For jeg vil ligge
som en Flis af Fjældet i Fjældets Indvold
tusind Aar og atter tusind Aar
og lære min Hjerne at slippe
en for en og et for et
de Tankeskaar og de Mindekorn,
jeg hober mig sammen i al min enfoldige Armod;
gøre min Hjerne veg som et nyfødt Barns,

ren som intet er rent mellem Jord og Himmel,
og saa vaagne derinde i Mulmet
og sansende intet, vidende intet
skabe ud af min Hjærnes nøgne Vanvid.

*

*

*

Hverken Nat eller Dag!
Døgnløs Tid skal sove i Mørket omkring mig
og intet bringe og intet dræbe,
da alt er bragt og alt det bragte dødt.

Min Sjæl er led de evig samme Farver,
hvert Daggrys Sol evindeligt byder mit Blik;
min Sjæl er led de evig samme Ord,
de evig samme Lyd;
al min Sans er træt,
finder Livet støvet og slidt,
som Tusind Aars Trin slider Tempelgulvets Fliser.
Ud og ind kender jeg Døgnet's Glæder
og Døgnet's Sorg, hver Traad i Tidens Spind!
Saa skarpt hører jeg som den sky Schakal,
saa skarpt ser jeg som den sultne Grib
og lider den Døves Kval
og øjner kun Blindhedens Mørke bag Mørke.

*

*

*

De taler om Livet,
de raaber med Livet,
de græder det bort,
de ler det til Ende!

Og under deres Graad og deres Grin
laller de samme Ord,
virrer de samme Fagter
gamle, gamle, gamle som Livet!

Ikke kan jeg skælne
i det ustandseligt blaffende graa Væv
mine egne Dages Traad
fra jeg var Barn til denne Time.

Alle de Ord, der tales,
et ideligt klingende Ekko af Lyd
født for Aartusinder siden!
Alle de Drømme, der drømmes,
gravsteget Gengangerkryb!
Hver Fryd i mit bankende Hjærte, hvert Nag
urgammel Daarskab i urgammel Dragt!

Ægyptere! Slaver!
Støj og syng og dans,
jeg er ej spøgelsesrød!
Syng om Livet og mal dets Farver,
jeg lider Æventyrets Løgn!
Luk med den mig Sjælens Sarkofag
Da vil lettere min Hjerne glemme,
at den nogensinde leved.

Morgen

I

Se, nu letter Dæmringsdisen;
Morgenbrisen
kruser Dunene om Høgens
hede Hjærte,
og fra Skoven stiger Gøgens
dybe Kukken;
Natteduggen
tænder langs de hvide Veje
mellem Græs og Kabbeleje
Kongelysets gyldne Kærte.

Som et Havblik Himlen straaler,
Sivet maaler
med sin Skygge Aæns Vande,
slukket ryger
Padderokkens sorte Tande;
rundtom flamme
Morgendamme,
og som Røg fra Nattens sidste
Elverlejlre Taager liste
under Skov i hvide Byger.

Klare Morgen, lad din lette
Luftning slette
alt, hvad Nattens Koglerier
vidt om skabte,

spænd om Verden lyse Stier,
løft hver lukket
Blomst, der bukked
sig for Mulm og Hvirvelvinde
... og lad *den* sin Lykke finde,
som sin Lykke fattig tabte!

II

En tidlig Sommermorgen, Rugen funkler
af Dug og Sol, og køligt kvidrer Lærken;
fra Lindeskyggen dufter det og summer,
og Hegnets Snerle lugter Silkesærken.

Muldvarpens Tue løfter sig i Græsset,
i Tjørnen Spurve forelskede støje,
og hver en Smaablomst aabner imod Solen
dugblankt sit morgenvakte Elskerøje.

En solfødt Dag paany slaar omkring Jorden
sit Slør af gyldent Lys og duftfyldt Skygge,
hvert solblankt Blad forjætter Parader,
og atter leger Livet med sin Lykke.

III

Er du ung og stærk,
gaa til dit Værk
med Tro, der lyst som Morgensolskin skælver;
bad i Dug dit Sind,
sæt alting ind,
tro Evigheder om hvert Skridt sig hvælver!

Handl fra Dag til Dag
i mindste Sag,
som gaves ikke Tvivl og døde Drømme;
skuffes du, saa ti,
træd støt din Sti
og lad rigere dit Hjærte strømme.

Ser du Løfter brudt,
alt det fortrudt,
som var dig dit Liv og al din Glæde,
luk dybt i dit Sind
din Lykke ind,
i dig selv den har sit Kongesæde.

IV

Fra min Barndom har jeg elsket Gryet,
Morgenhimlen, solklar, silkeskyet,
Dagens Rosenlys langt ude i det fjærne,
over Skoven Nattens sidste Stjerne.

Alt det bedste, som mit Hjærte gemmer,
vaagner som et Brus af Barnestemmer, —
trods al Verdens ondt jeg har i Eje
Fryd, der funkler over Morgenveje.

Til Georg Brandes

I et Eksempel af »Sne«

Mester

Jeg bringer dig en ringe Bog,
et Beds beskedne Blømsterflor,
som spired i en fattig Krog
af Danmarks rige Jord.

Er den kun svag, dens Farve spæd
mod alt det stolte Guld,
din Ager bar som moden Sæd,
den randt af samme Muld.

Den tog sin Lød af Jord og Vand
og Løvetand og Siv,
af Vaar og Vinter i det Land,
du viede dit Liv.

Og staar du kongelig og stor
i Livets lave Vraa,
jeg fløj som Fuglen i dit Spor
og sanked et Par Straa.

Og fandt det Mod, der fra sin Karm
slog ud sin Vinges Flig. —
Tag mod min Tak — er den kun arm,
den gør mig selv saa rig.

Nat

O ver de frosne Marker flyver en Storm,
kommer fra Nord, styrter mod Syd;
Natten staar i et kogende Brøl,
Mørket, som sov, er vaagnet og bruser af Sted over
Jorden,
et ustandseligt vældende Spøgelsehav,
der skjuler alt i sit sorte Dyb.

Kvælende slaar det mod Brystet, styrter sig ned i din
Strube,
hviner forbi dig med blindfødt Hujen,
raaber imod dig,

... det døde faar Mæle,
piber fra Straa, truer fra Trætop,
— en aaben Laage plaprer og plaprer — —

Der brænder et Lys, et eneste kun,
en Lampe bag Rude langt borte,
— dit Hjem, din Velfærd, din Lykke,
alt hvad din Sjæl har ejet og ejer —

... paa Bunden af Spøgelsehavet et Stykke Spøgelserav.

*

Jeg har altid elsket Natten;
først fordi jeg fandt den mere smuk end Dagen,
senere fordi den lod mig ene,
— nu fordi dens Mørke skjuler om mit eget Hjertes Mørke.

Stærke Nat, — det er ej Klage; Graad er bleven mig
saa fremmed,
bitter er jeg ikke længer; i dit Dyb jeg staar og tænker
og velsigner tyst din Tavshed,
du, som i din Visdom sænker tæt dit Mulm om Livets
Op og Ned.

Alt, hvad jeg fra Skæbnens spøgefulde Færd har sanket
sammen,
har jeg stablet til en Tue,
— ingen ser den; men dens Muld under mine
Fødder klæber
frugtbart som i Kvindeskød ulyksalig Elskovs Frugt.

Ingen ser, om dumt jeg knejser, om jeg krummer mig
mod Jorden,
ingen ser mig,
— men i Dybet af dit Mørke, stærke Nat, min Færd jeg
sanker,
og jeg ved, hvad jeg har mistet, og hvad Tabene mig gav.

*

Alle I, som lever i Dagens velsignede Sol,
ved I, hvad Natten er for et uhyre Rige,
ved I, hvad Mørket er for et endeløst Hav,
bundløst, grænseløst, dybt saa det aldrig kan maales,
— og fast og fortættet som intet, eet i sit Mulm.

Ingen Løfter og ingen Lokken,
intet, der glimrer sig Vej til dit Hjærte, —
al din Leven presset sammen som Græssets Dug
til en eneste Draabe.

Intet Klagemaal, ingen Tak,
— hvad dig ramte af godt og ondt
samles paa Bunden af Natten som vildfarne Vande i
Jordens Dyb,
og der stryger over dit Sind et Pust fra en Kilde,
der stille pibler sig Vej ved din Fod
og standser din Gang —

Og du staar stum.

Sommermod

Og har jeg bejlet iblandt til din Gunst,
og tændt i dit Følge min Kærte,
min Hilsen til dig, du vintergraa Kunst,
nu løver den Sommer mit Hjærte!

Min Tak for den Lære, jeg tog i dit Hus!
du lærte mig slet ikke ilde
at slukke min Tørst ved en Fattigmands Krus
og tro det en springende Kilde!

Du lærte mig Taalmod, Forsagelsens Ro,
du bygged mit Hjærte en Celle,
drog mig af Foden de guldstukne Sko
og stak mig i Haanden en Nælde!

Jeg raabte dit Ve over Sjælenes Nød,
naar Sol gennem Murluggen sived,
og tigged Fortvivlelsens bitreste Brød
og græd over Menneskelivet!

Du lærte mig Dyretæmmerens Kunst,
at herske og kneble og kue,
at piske med Haansord den gøglende Brunst
og slukke dens Lygtemandslue!

Saa blev jeg ved Flid til den fattigste Svend,
sad i min Celle og grubled
og ynkede, hvor Jorden var fattig paa Mænd,
hørte jeg Mennesker jubled.

Min Tak og min Hilsen, du vintergraa Kunst!
jeg gi'r dig din Lære tilbage,
bytter den bort for en Moses Dunst,
for en Fjer af en flyvende Krage!

Jeg vælger en Lygtemandsleg over Eng
med Hjærtet blottet for Vejret,
om Legen saa ender i bredhyndet Seng
eller dybt under Dyndet i Kæret!

Nu stiger mit Mod imod Sommer og Sang,
nu Sjælens Kummer staar fulde,
— til Vinteren kommer, og Natten bli'r lang,
og Hjærtet kvides i Kulde.

Sommer

I

Brændenælderne dufter
i Middagssolens Glød,
og modne Kirsebær rødmer
som Bloddryp i dit Skød.

Brænd min Sjæl med Flammer,
og dryp mit Sind med Blod,
nej, kys mig blot min Pande
og gaa — og vær mig god.

II

Var det ej, fordi Jasminen blomstrer,
led i Dag jeg Helvedskvaler,
du er rejst, og tom er Sommerdagen,
al dens Sol og Sang om Savn kun taler.

Men Jasminen blomstrer langs med Hegnet
som en Mælkevej af hvide Sole,
ak, hvad er mig alle Himlens Stjærner,
hver Jasminblomst er din hvide Kjole.

En Ting ved jeg sikker

En Ting ved jeg sikker!
at, naar Verden forgaar,
er dét, som længst vil lyde,
Sølv, som mod Sølv mønt slaar.

Penge! Penge!
— Er al Verdens Jammer endt,
vil længst af alting klinge
den Mønt, som sidst blev vendt.

Grave Guld

Grave Guld,
grave Guld!
Vidt og bredt
Muld og Aske, —
grave, vadske,
finde lidt!

Støde paa en lille Kærne,
se den lyse som en Stjerne,
fæstne den blandt tusind andre,
se den vandre
een blandt alle,
se den falde!

Grave, grave
Nat paa Nat,
veje Guld paa fine Vægte,
tro det ægte,
lytte fangen, —
høre Klangen
falsk og mat!

Glædes! Glædes!
Tro sig Skaber!
Trædes, ædes
op af Aber?
Glædes atter som en Gud,
mejsle nye Stjærner ud!

Bygge Rede
blandt de øde Bjærge,
evig smede
som de vise Dværge
paa et Værge,
som kan bide gennem Sten,
— være ensom, være een!

Hvad er det vel, der kævles om

Hvad er det vel, der kævles om?
Moral og Kunst og Kristendom!
Den hele Asgaardsrej i Sus,
saa Gud og Satan staar konfus.

Een finder Livet i et Kys
og spreder dem i festligt Drys,
een finder syndigt Blodets Krav
og kalder den, som elsker, lav;

een raaber vildt: fortær i Flæng,
hvem du kan bære til din Seng!
Een skriger hæst: vær til din Død
tro mod den Blomst, du én Gang brød!

Og begge skriger de i Kor:
hos mig alene Frelsen bor,
den Aand, der lindrer Verdens Nød,
og vugger Lykken paa sit Skød!

Thi Lykken vil de begge to,
den store Fred, den dybe Ro;
men saa som ingen Lykken fandt,
de taler begge evig sandt.

Krager

Der flyver omkring mit Hus en Flok Krager,
som aldrig har synderlig Hvile paa sig,
evig er de ude for Føde at faa sig.

Hver eneste af dem har sine Skavanker,
den første har revet sin Vinge, den næste
har mistet de Halefjer, der var de bedste;

en halter, hver Gang den et Skridt skal spasere,
en skriger med Brændevinsrøst, og en anden
er nøgen paa Brystet og skallet paa Panden.

De sidder derude i Kirsebærtræet
og nidstirrer mig og æder af mit
paa Basis af godmodig, udstrakt Kredit.

Jeg klapper og raaber, de bliver og æder!
Og saadan bestandig; — vi ser paa hinanden,
og de giver der, hvor de sidder, mig Fanden!

Men kommer der Regnvejr, saa flokkes de alle
ude paa Marken og fryser og skumler,
til pludselig én op i Regnvejret tumler.

Da skriger de alle med skingrende Struber,
vildt og forbitret, et Helvedes Skraal,
og spredes som Sod fra et vindsplittet Baal,

skriger og stryger mod Blæsten og Regnen,
skriger af skuffet, fortvivlet Stolen
paa Himmels Naade, skriger paa Solen!

Da maa jeg ynkes og da gad jeg være
Gud Herren, der blot har behov at befale
— da skulde de synge som Nattergale!

Tre Kærlinger fløj til Bloksbjerg

Tre Kærlinger fløj til Bloksbjerg en Nat.
Den ene var drukken,
den anden var gal,
den tredje havde Djævlen til Marv og Ben besat.

Den første hun skreg, da Maanen stod op:
Av av, bitte Pige!
der brændte du dig!
hvad vilde dine Fingre i hans krøllede Top?

Den anden hun raabte en Flaggermus an:
Hej, Fisk, har du Unger,
saa kys dem fra mig!
Kys og Klap og Klap og Kys og Gift under Tand!

Den tredje hun tuded, da Uglen den skreg:
Huhu! Hyl og Smisk!
Huhu — ingenting!
Maaneskin og Dejlighed og Fanden og jeg!

Paa Bloksbjerg sad Djævlen og snøfted og lo;
den første han kvalte,
den anden han stak,
den tredje han traadte paa Hale med sin Sko.

Saa slog han til Flint de Kærlingers Ben
og smed dem paa Vejen,
. . . at vi, som skal gaa den,
maa falde og tappe vort Blod paa de Sten.

Snetinder

Jeg mindes Jotunfjældenes snehvide Vanvid,
skabt af en gal Gud,
jeg mindes de stenstive Tinder,
skærende graasorte op af den evige Sne,
 nøgne rakte mod den nøgne Himmel
i dødsstille Kulde,
jeg mindes denne hvide Uendelighed
i sin snekvalte Tavshed,
denne maanefrosne Flis af en død Klode,
som det levende Liv i Rædsel
gaar udenom — —
og jeg mindes, jeg grebes af Lyst
til at klæde den Kvinde, jeg elskede, nøgen
og bære hende ind
imellem de snedøde Fjælde,
grebes af Lyst til at lægge hendes levende Legeme
ned paa den skinnende Sne,
hvis evige Hvile intet Støv har plettet,
af Lyst til at høre min Kærligheds Graad og leende Lykke
bæve sit sitrende Liv
ud over det iskolde Øde

og blive tilbage og evigt bæve derinde
i den sneskinnende
dødsstille Kulde — —

Ak, de blændende Fjældtinders snehvide Vanvid!

Vinteraften

Først en Skov af sorte Stammer,
saa en Solnedgang, der flammer,
som om Evighedens Porte
Millioner Mile borte
aabner sig bag Luftlags Kulde
for en Esse,
hvor de Timer, der skal komme,
Livets skjulte Skæbner hvæsse.

Dér, hvor Stammerne sig skille,
Søen islagt, dødsens-stille
som et Dyb, der ensomt grunder,
og som luftigt Drømmeunder
et Par Holme midt derude,
rimgraa, blege,
— mellem Is og nøgne Kviste
svunden Ungdoms Elskovslege.

Svundne Tider! — Ak, tilsammen
brænder I som Solfaldsflammen

koldt og klart og langt derude.
Nu gror Isblomst op om Rude,
— hvad der svandt, i Evighedens
Digel dykkes;
hvad du drømte, blev til Aske,
hvad du vil, skal frostklart lykkes!

Giv mig Lysets Klinge

Giv mig Lysets Klinge,
giv mig Dagens Glans,
lad min Sjæl sig svinge
højt i Soles Dans!

I mit arme Hjærte
gror en Brand saa rig,
flammer der en Kærte
Himlens Sole lig.

Giv mig Magt at bryde
Livets uldne Nat,
og min Sjæl skal tyde
Stjærneskriftens Skat,

Himlens gyldne Gaader,
Livets Lykkefund!
— ak mit Hjærte raader
over Længslen kun!

Jeg strider ej med Spot

Jeg strider ej med Spot og Trods
mod dig, du store, tavse Gud!
jeg vil blot Retten til at slaas
mod det, jeg ser som retløst Bud,

blot slaas for Sjælen, som er til,
se Livet stort og herligt bygt
i soltændt, evigt Regnbuspil
af godt og ondt, af skønt og stygt!

Jeg vil blot Retten til et Suk,
før Døden klemmer om min Haand,
et Støn — eller et usselt Fnug
af Lykkens rige Klædebon!

En Morgen var din Grav

En Morgen var din Grav
hel vinterhvid, bedækket
med nattegammel Sne,
Rosen bøjed sig lav,
men i den Sne, som tækked
din Grav, var under Morgendis
Smaafugles Trip i Tusindvis
at se.

O du, som under Vintersne
gravlagt i Dybet sover,
ræk mig din Skyggehaand,
lær mig som du at se
fra Himmelhøjder over
hver Sti, hvor jeg er flakket vild,
sænk om min Vandren modernild
din Aand!

Kun ét jeg ved

Kun ét jeg ved i denne brune Ørk
af Løv, der raadner under Regn og Taage,
mens Dagen gaar til Ende, kold og mørk,
og Hængslet piber paa min Havelaage;

kun ét jeg ved, — det Suk, de øde Skove
saa tungt, saa stille drage, mens de sove.

Det sniger sig saa sorgfuldt paa mit Sind,
det kommer som et ensomt Suk fra Sjæle,
der misted evigt deres lyse Mæle,
og jeg faar stille lukke Sukket ind.

Det bringer mig saa tavst et Bud fra Tider,
der under Sol og Sommerlykke fødtes,
der klædte Mark og Bakkens nøgne Sider
med Blomst ved Blomst og taled stolt
om Livets Pragt og spilled Bold
med Savnets Pjalter, — Bud om stolte Tider,
der under Graavejrsslud og Taager ødtes.

Det vækker i min Sjæl saa fuld en Klang,
det vækker i min Sjæl saa hed en Lyst
til ungt og vildt at vove mig i Dyst
og rive dem fra Taagens klamme Fang
og atter aande Liv i deres Bryst
og kalde dem til Solfærd under Sang!

Jeg sidder her og lytter, ung og vaagen,
og hører Skoven sukke under Taagen.

Martssol

Jeg rejste mig fra Sengen, da Nabohanen gol, —
dér laa Haven gylden under Morgenens Sol;

alle Buske blinked og tegnede i Net
over Gangen deres grenespinkle Skyggeskelet,

Sneroser, Jordbærplanter og Græs fra i Fjor
drypped soltøet Rim mod den nattefrosne Jord,

og højt, hvor Himlen' blaaned som en frostbleg Viol,
stod Foraarsmorgnens luende, ungdomsødsle Sol.

Aprilgrøde

Jeg saa det, hvor jeg mig vendte,
det solfødte Foraar lyse,
tidlige Sommerfugle
gyngede Violernes Kyse;

op over græsgrønne Skrænter
Følfodens Blomsterguld glimred,
som hvide Gnister de første
Fluer i Solskinnet flimred,

Blæsten var lun af Solen,
og alle Grøfter stod fulde,
der var ikke levende Plante,
som ikke stod grøn over Mulde,

der var ikke kuldeskræmt Armod,
som ikke glemte at græde,
der var ikke vintersyg Vaande,
som ikke løstes i Glæde.

Vinter

I

Hvor Vejen løber for Bakkens Fod,
der ligger et lident frysende Kær
med Vand for de fattige Pile;
da Solen daled — en sidste Glød
i Dagens slukkende Mile —
flød Kærets Kumme med Blod.

Der munder under de nøgne Træ'r
i Kæret en stille rindende Grøft,
ned over Bakkerne draget;
da Solen daled, blev Grøften Ild,
en flammende Klinge jaget
dybt i det blødende Kær.

Men Natten er inde, og Natten har gemt
det lysende Sværd i sin sorte Balg
og bredt over Kæret sit Lagen; —
jeg staar i Mørket ved Bakkens Fod,
— fra Kæret stiger en Klagen
i sarteste Klange stemt.

Som Silke der knitrer, saa sprød, saa skær
er Klangen; — det dirrer, det klinger mig nær,
det kimer med isklare Klokker; —
jeg kender den Kimen, det knitrende Spil,
jeg ved, det er Frosten, som lokker
i Favn sig det frysende Kær.

Jeg kender den ringlende Klang af Is, —
af Is der spinder og nynner sin Sang
om Ro for de dybeste Vunder; —
jeg hører de Isbjælders kimende Klang
i ensomme, tavse Stunder
dirre bag Døgnsteppens Dis.

II

Ved I, hvad Vinter er,
I Mennesker, som holder lunt til Huse,
hvor I kan flytte jer fra Ovn til Ovn
og gnide Hænderne, mens alle Skove suse?

Ved I, hvad Vinter er,
I, hvem den aldrig bragte anden Kummer
end den, at Blæsten løb med eders Hat,
og at I traf hver Sporvogn fuldt besat
og ingen Droske, før I fandt jert Hummer?

Der er det aabne Land,
der er de aabne, nøgne, sorte Skove,
hvor Ravn og Ugle flytter sig paa Gren
og krummer Kloen og kan ikke sove!

Der er den vide Mark,
hvor Musen løber om og ser ej Føde,
hvor Sneen skjuler alle Jordens Frø,
og Kulden taler haardt om det at dø
og blæser Mus og fattig Mand i Møde;

den øde, hvide Jord,
hvor kun et vissent Straa op over Sneen knejser,
og Skoven sortnende mod Himlen staar,
som om al Jordens Haar sig stift i Rædsel rejser.

Drøm ved jer Ovn
i Læ blandt Byens Huse!
— der lysner Sne i Nattens Stjærneskær,
og som var Havet, Dommedagen, nær,
hvert Skovbryn suser som den sidste Sluse!

Sct. Hansvers

Der dufter Urt, der dufter Muld!
af Varmedunst og Vædedis staar Natteluften fuld,
og dybt i Disen Skovens Elle vade!

Nu nejer sig,
nu svajer sig
bag hver en frønnet Mosebuld
i Dans de lette Elver,
mens alle Skovens Blade
sagte skælver.

Fra Bøg, fra Busk, fra Kær, fra Krat,
viden fra og viden om, den stille Sommernat
det klinger som af sagte strøgne Giger;

det dukker sig,
det vugger sig,
det smyger sig saa lindt, saa glat
som Dug i Dryp fra Kviste,
og ler, som vævre Piger
i Skoven lo med Liste.

Det ler saa sagte, ler saa let,
bag Spindelvæv, bag Bregne, bag Mosedisens Silkenet,
bag Skovens Hegn og alle Markens Diger!

I side Sus,
i bløde Brus,
i smidig Dans med sagte Sæt

gaar frem de lune Vinde, —
og Gigespillet stiger — —
Sct. Hans — Sct. Hans er inde!

*

Nu vaagner alle Længsler,
de glemte Drømme stiger,
nu blaaner de fjærne,
de skinnende Riger
frem paa den lyse Skærsommernats Æventyrhimmel.

Hvem der kunde vandre!
hvem der kunde tage
Ranslen paa Nakken
og vidt af Staden drage,
nu Himlen ved Nat staar lys over Skove.

Jeg maa ud i Natten,
ud paa vide Veje,
fange de fjærne
Riger i mit Eje,
vinde mit Sind og min Sans dem tilbage.

Langsomt vil jeg følge
Skovens længste Stier,
lade Nattens store,
stille Melodier
nynne sig ind i min Sjæl, mens jeg vandrer;

lade, hvad jeg sanked
mig af Ve og Vaande,
vejres bort af Nattens
sunde, svale Aande,
vandre mig ung og rank en Nat i Skærsommer!

*

Dybt i Skoven, hvor den vilde
And bag Siv og Bregner bygger,
sidder Mosekonen stille
i den lune Nat og brygger,

brygger Æventyr og sære
Sagn fra underlige Tider,
mens de hvide Dunster langsomt
over Mosens Tuer glider,

glider ind, hvor Skovens Stammer
mørkt mod Nattehimlen rager, —
stille sidder hun og nynner,
nynner paa de gamle Sager;

tegner Skikkelser i Disen
med sin klamme Taagefinger,
mens det bruser gennem Skoven
blødt som Sus af Uglevinger. —

Jeg vil frem paa Skovens Stier,
hvor de vrides, hvor de vildes,
frem, hvor Sjæl og Sans i Nattens
blege Æventyr kan hildes! —

Langsomt driver Maanedisen
ud og ind om Skovens Stammer,
mellem mørke Elle lyser
Birkens Bark som hvide Flammer.

*

Kom da Sct. Hans!
Med din skinnende Sommerfærd viden om Lande!
jeg følger dig ud! jeg følger dig frem!
hvor Bakkerne højnes, hvor Brinkerne lude,
hvor Solen slaar Funker af vuggende Vande!
 naar Natten gaar ind
 med Dis og med Spind! —
jeg tror paa de Riger der ude!

Kom da Sct. Hans!
kom med din legende Dans gennem Lunde!
jeg følger dig ud! jeg følger dig frem
gennem Sletternes Sol, under Skovenes Skygge!
frem over Bølger, som bruse, som blunde!
 stem da dit Spil!
 jeg lytter dertil!
jeg tror paa din Æventyrlykke.

Resultater

Jeg er ked af at sværge til Faner
og kysse Partipavers Tøffel;
før kaldes en Spurv mellem Traner
end Hjordens fedeste Bøffel!

At danse som Bjørn paa et Marked,
dresseret, med Ring gennem Næsen,
og blive af Vogteren sparket, —
dertil er jeg bleven for kræsen.

Fordi jeg er kvit med Vorherre
som selvgjort Monark paa vor Klode,
jeg trækker dog heller hans Kærre
end falde de Dværge til Fode,

der slaas om hans Scepter og Krone
og spytter hinanden i Synet
og kravler omkring paa hans Trone
og ikke tør røre ved Lynet!

Nej — før lægge Straa paa sin Hytte
og slide Fattigmands Lænker
end give sit Bedste i Bytte
for Øllet, de Smaakonger skænker.

Før slaas for sin Føde paa Marken
end gnaves af Trækkærrens Seler
og dele hos Noah i Arken
sin Krybbe med tamme Kameler!

Caracalla

I

Min Nat er søvnløs,
min Dag er Kval,
— Rom eller jeg,
en af os er gal!

Hvem er Herskeren,
den, der slaar,
eller den, der slikker
den syges Saar?

Min Vilje brænder,
vil se en Jord,
hvis Muld kun bærer
paa Løvespor,

Stolthed og Styrke,
Magt, som slaar ned
hvert barnligt blomstrende
Urtebed!

Broder, jeg dræbte dig!
Blomsten var din,
Klippeblokken
paa Fjældtinden min.

Du græd i Dalen,
jeg skreg som Is,
— hvem af os fristed
det største Forlis?

Verden jeg ser
med Blomster besat,
ved, Lykken kræver
en Uvejrnat.

Forgift dit Hjærte
i smaat og stort
— og bank som Cæsar
paa Dødens Port!

II

Jeg vilde leve,
jeg vilde fylde,
se, hvad jeg drømte,
af Sol forgyldes,

jeg vilde kaste
mig ned i Græsset
med mine Kinder
mod Blomster præset — —

Da saa jeg for mig
en Krigerlejr,
hvor hver en Strube
skreg hæst paa Sejr,

Sejr, hvad det kosted
— og jeg forstod,
at hver en Blomst,
som jeg længtes mod,

var kun et usseligt
fattigt Skær
af det, som ene
gav Livet Værd.

III

Du vilde herske,
jeg vilde som du!
du drømte Livet
et duftende Nu,

jeg saa det smedet
i stivnende Staal,
du smed dets Timer
som Blomster paa Baal,

jeg rev det til mig,
dig lod jeg dræbe,
— nu maa en blomsterløs
Verden jeg slæbe.

J. P. E. Hartmann

Ved Hundred Aars Festen paa det kgl. Teater

Hartmann! — var det dig, som hvisket!
Drømmer, kan du ikke sove!
Hundredaarige i Graven,
lever du i Danmarks Skove!

Se, vi kom her for at mindes
dig og dine lyse Sange,
dine Lærkemelodiers
Jubel over Danmarks Vange.

Og vi tænkte dig i Himlen,
død paa Jorden, evig stille,
og saa er du midt iblandt os,
nynner fra den mindste Kilde.

Tusind digted Melodier,
tusind sad med Sang i Sinde,
— dig blev alle Skovens Stier
til en Sang, du fandt i Blinde.

Thi du elsked purt og barnligt,
ikke først de tænkte Toner,
men det sagte Suk i Sivet,
Somrens Sus i Bøgekroner,

elsked det: i Sol at følge
Humblebiens Sommerspil,
elsked det: at kunne aande,
med hver Blomst at være til.

Paa din Himmel sejler Svalen,
strejfer Søens Spejl med Vingen,
fra din Jord staar Spurvens Puslen,
Sommersædens sagte Ringen;

under Skovens Vemodsskygger
har din Sjæl sin Højhed fundet,
bag de store Stammers Dybder
er din »Vølv«s Vælde rundet.

Du har samlet til et Orgel
Brus af Storm og Smil af Vove,
knejser selv, et Orgel, bygget
højt op over Danmarks Skove.

Over Danmarks blide Vange
hørte Hejmdals Lur du gjalde,
saa' i Vinterstormens Skyduft
Hakon Jarl for Olaf falde.

Fortid, Nutid — alt det skønne,
som den Dag i Dag dig røber,
blot en fjedret Drosselunge
over Skovens Smaasti løber,

alt det Store, det Forsvundnes
Odins høje Guddoms-Tale —
Nordens Saga dine Toner
stormberuste, solmildt male.

Hartmann! blev dig Egen Kæmpe,
blev dig Mosetaagen Elver,
— dybest i dit Drømmerhjærte
er det Blomstens Dug, som skælver.

Lærken synger over Rugen,
Stæren fløjter karsk og kælen,
— dine milde Solskinstoner
er som Morgenpust om Sjælen;

Skov og Sø og side Enge,
Maaneskin og Nattergalen,
Finkens Kvidren, Myggens Summen,
Aaens Klunk igennem Dalen,

Sommeraftenen, som slukkes,
Sommersolen, som gaar ned,
. . . alle Døgnets Sommertider
dine er — i Evighed.

Naar en Sommernat er inde,
naar det atter bliver Vaar,
— Hartmann, dine Melodier
over Danmarks Enge gaar!

Tidligt Foraar

Nu hvirvler Skovens Bronzeløv
og Hasselhegnets Rakkelstøv
i Dans for Paaskeøsten;
snart er det koldt, snart Vejret højt,
Solsorten prøver blødt et Fløjt,
men taber atter Lysten.

Nu stritter Skoven mere bar,
thi nu er Dagen mere klar,
endda det halvt er Vinter,
og fyger det iblandt med Sne,
der er dog Saft og Knop at se
selv mellem Stub og Splinter.

Hvor Øksen hugged, bløder Liv,
kun Mosens Rørskov knejser stiv
i vissen Vinterklage;
men stilner Blæst, naar Dag maa dø,
Vandhønen sejler over Sø
og lokker for sin Mage.

Nu fødes Løv og Blomst og Sol,
nu farver sig den blaa Viol
i Grøft og under Gærde,
og det, som gemmer salig Duft,
staar som en Drøm i Dagens Luft
— for uskylds til at være.

Det er den skære Foraarstid,
vidunderlig og sissenblid
og besk som Nattekulde,
— og er dit Hjærte ungt endnu,
da brister det i al din Hu
som Vintersæd i Mulde,

og hvad du aldrig før fik sagt,
det melder sig med solfødt Magt,
og du maa le og tale, —
din Lykke slaar din Modgang ned,
— der bygger bag hver Sorg, du led,
et Kuld af Nattergale!

Esbjerg

Esbjerg, Lykken, Æventyret
i et nedstemt Land,
Modet, der har guldbaldyret
Klittens golde Sand,
Æventyrets Prins, hvis Vilje
skabte Marehalm til Lilje,
stred en Nat din Strid mod Dragen,
stod med Sejr i Dagen.

Imod Syd de grønne Enge,
Lyng mod Øst og Nord,
vesterpaa det salte Vænge,
som med Storme gror;
bygget paa en Brink ved Havet,
solbeskinnet, uvejrsnavet,
Sus og Suk dig evig gæster,
Danmarks Port mod Vester!

Intet Læ og ingen Hvile,
stakket Stund til Fest;
vil du drømme, vil du smile,
drøner det mod Vest;
udad, fremad, evig vaagen,
Raab paa Slid og Slæb bag Taagen,
evig, evig Porten aaben,
evig Sus af Vaaben.

Som en Maageflok paa Sandet
dine Mænd slog ned,
skreg og sloges, stred og blanded
Blod og blev og led,
led, til deres Vilje sejred,
blev, til de vandt Fred og fejred,
midt i Hverdagsslidets Larmen,
Hvilen, Arnevarmen.

Bred dig ung og frisk som Vinden,
der mod Stranden slaar,
skænk os Havets Salt paa Kinden,
højn os vore Kaar!
Nabo til den rige Britte,
By med Kongen i din Midte,
spred dit Liv ud over Landet,
tving os, bind os Sandet.

Atlas

I

Jeg er saa træt
af at stirre ned,
jeg er saa træt
af at bøje min Nakke;
selv den Træl,
som argest sled,
har dog en Stund,
han kan kaste sin Hakke.

II

Hvad er den Byrde,
mine Skuldre bære,
den hele Himmel
med dens Stjernehare,

mod det at maatte
evigt stirre ned
blandt Blomster, hvor min
Skygge engang gled,

og ikke kunne føle
mod min Kind
et stakkels dugkoldt
Edderkoppespind!

III

Dér strøg du, Fugl,
saa tæt forbi min Lænd!
— Kom, du lille Lærke,
kom igen!

Mit Bryst er bredt
som Engene dernede,
— kom og byg dig ved mit
Hjærte Rede!

Er du angst for
mine laadne Hænder?
Ak, de voksed fast mod
mine Lænder.

Jeg er stiv som
Is og vissen Gren,
mere stille end en
Afgrunds Sten.

Fugl, du flyver!
. . . Bli'r du tavs og tom,
naar du ikke længer
strejfer om!

IV

Saa lidt behøves
for at pine længe,
en Smaafugl blot,
som kvidrer over Enge,

en Muldvarp kun,
en løftet Haandfuld Jord,
— og jeg er Havet,
som i Stormvejr gror.

V

Du Fugl, som fløj saa højt,
fordi du fandt,
at op til Himlen
Jordens Dag sig spandt,

ifald du vidste,
hvad det er at staa
og se hvert Døgn
evindeligt forgaa

i lydløs Tomhed,
Fred foruden Rod,
mens Tusind støjer
op omkring din Fod,

— ifald du vidste!
. . . Fugl, du fly'r din Vej!
— Den allermindste Myre
kender mig!

VI

De skyr mig alle.
Den, som misted alt,
er ene.
Thi alt er ét kun,

— Frugten, du lod falde
højt oppe fra den højeste af dine Grene
en haabløs Stund.

Der hænger tusind
Frugter under Gren,
og alle
rødmende som Blod.
Vælg blandt de tusind,
— for dig er der kun en iblandt dem alle,
hvis Frø slaar Rod.

Og faldt den ene,
førend Høsten kom,
da klager
fattig du din Nød,
hver Gang de andre Grene
saar deres Frugt til Liv i Jordens Ager,
. . . du lever — død.

VII

Aa, jeg bærer Himmelrummet,
det har Mennesker bestemt,
en maa slæbe det, hvis Vægt gør
alle andres Sind beklemt.

Og jeg slæber, og jeg tier,
— om jeg talte blot et Ord,
svøbte sig i tusind Taager
for mit Blik den lyse Jord.

Ingen Taager, ingen Skygger!
Jeg maa se den ung og stor!
Ellers styrter Himmelrummet,
— al min Kraft paa Jorden bor!

VIII

Om jeg bøjede
et Sekund mig,
om jeg strakte
mig derned,
ak, de hundred
Tusind Stjærner
under Himmelranden gled.

Om jeg plukked
blot en Bellis,
om jeg fanged
blot en Bi,
alle Himlens
høje Kloder
slukte deres lyse Sti.

Himlens Stjærner
— jeg har set dem,
de har tindret,
hvor jeg gik.
Nu maa jeg i
Havets Spejlbund
sanke deres Taareblik.

Jordens Blomster
gror imod mig,
Himlens Stjærner
ved jeg til,
tør ej bryde
Blomst, ej løfte
Blikket højt, hvor helst jeg vil.

Jeg har levet
ung og frejdig,
jeg har elsket
stolt og stort,
drømt saa lyst
og holdt en Vaardag
jubilende for Lykkens Port.

Og saa tror de,
Himmelrummet
tynger mine

Skuldre ned,
— og saa er det
blot et Minde,
al min Ungdom kun, som led.

Narrevise

Tre Pigebørn har elsket mig,
tre væne, hvide Liljer,
tre kælné Jomfruviljer!
Jeg var saa god,
jeg var saa smuk!
Med Kys og Suk
de kosteligt mig plejed,
— og jeg gav, hvad jeg ejed!
Mit Hjærteblod,
min sidste Hvid,
mit Arbejd og min Ungdomstid,
at de blot kunde hvile
og synge lidt og smile.

Saa gik jeg til den førstes Dør
en Dag for Trøst at finde,
— jeg havde Sorg i Sinde.
»Ak!« hvisked jeg,
»und mig en Stund,
et flygtigt Blund,
jeg er saa dybt mismodig,

og se, min Fod er blodig!«
»Nej, er det dig!«
hun skreg — »ak, Gud!«
og derpaa skød hun blidt mig ud,
»Kom hellere i Morgen,
naar du faar Bugt med Sorgen!«

Saa gik jeg til den andens Dør,
min trætte Fod mig smærted,
og jeg var tung om Hjærtet.
»Se,« hvisked jeg,
»nu har jeg slidt
og slæbt og lidt, —
sig mig to Ord til Lise,
og evigt Gud dig prise!«
»Aa, er det dig!«
hun græd — »aa, nej!
gaa! — skynd dig! — Kis er rendt sin Vej!
aa, led! led hele Natten!
du ved, jeg elsked Katten!«

Saa gik jeg til den tredjes Dør,
min dyreste Veninde,
— min Ven, han var derinde!
Da lo jeg op
i Solens Fjæs
og sang mig hæs
i liderlige Viser,
og derfor Gud jeg priser!
Da fik min Krop

sit skæve Kast,
min Mund sin Knebren uden Rast,
den Trallen uden Ende,
hvorpaa man mig kan kende!

Finland

Tavse Graner, sorte Nætter,
Modgang, som med Mørke mætter
alle Dage,

— hvide Birke, lyse Vande,
og fra fuglefylde Strande
Sang for Klage!

Kun saaledes

Mon nogen har levet, som bar til det sidste
sin Ungdoms Tro, sin Ungdoms Tillid frelst,
mon den er til, som slap for at miste — —

Miste, det maa vi alle,
— men miste, saa Stjærnerne falde
og Døgnene bliver kun Nat
— kun Nat!

Den Mand gad jeg møde, der bærer stolt til sin Grav
opfyldt hvert et af sit Hjertes Krav, —
ikke det største, han vilde, —
blot denne sagte bævende Længsel efter den reneste Lykke

. . . og ikke er Løgner.
Han findes ikke.
Og dog er Livet hvert Lovord værd!

*

*

*

Du gjorde dit Hjerte til et Herberg, du kunde ikke andet
— for din egen Skyld og for andres.
Det stod aabent, fordi det hused et Baal med Varme for
tusind,
— men først og sidst stod det aabent,
at *den* kunde komme, som maatte blive derinde.

Og mange kom — og fandt sig saa vel derinde,
at de vilde evigt blive;
— men ikke saa snart slog du Døren i, saa sad du
der ene.

Det volder, du bliver en Tid lang gram
og spytter, saa Baalet hvæser,
vil slukke det hele
og træde det ned,
at dets Os kan kvæle de andre Baal,
som troskyldigt i Hjærterne brænder.

Da kaster en ensom Aftenstund du alt dit Mismod paa
Ilden,

— og Baalet blusser som aldrig før,
Varmen vælder,
og Natten skilles,
— og kaldte du nogen inden for Dør,
de flakker paa Tærsklen som Skygger,
din Haand gider knap dem gribe.

Der slaar fra Baalet en Lueskrift,
den skriver højt under Himlen:
én er Lykken, og én er Sorgen,
kan aldrig med nogen deles!

*

*

*

Har du levet blandt Mennesker,
elskende, elsket,
og ser dig en Dag forraadt,
— fortvivl blot ikke,
det er Livets Gang.

Du fik dit Hjærte,
fordi du skulde give af dets Fylde,
— ikke for at spørge,
hvad andre gav dig igen.

Det er saa Hjærtets Natur,
det kan kun give;
— kommer andre med Blomster,
du lægger dem flygtigt fra dig
og giver paany,
ikke til Tak,
alene fordi du er rigere
end den, der gav.

Elsk!
lad din Vilje binde med Rosenlænker!
. . . Visner Roserne,
— husk, at du selv lod dig fange,
og husk, at det voldte dig Glæde.

Forraadte bliver vi alle,
selv du forraader.
Ud og ind løber Livets Skyttel,
væver sit brogede Væv
over det reneste Hjærte.

Kun den er ussel,
det taler ondt om det svundne.

*

*

*

Alt, alt,
— alt det, som samler dit Hjærte, din Hjerne
til en Perle, der spejlende slutter i sit Indre
alt det bedste, du vilde,

alt det skønneste, du saa mellem Jord og Himmel
— det dør alt sammen en Dag,
. . . mens *du* maa leve.

I din Ungdom fornemmer du dit Sinds Rigdom saa stor,
at den løfter dig som en skælvende, evigt stigende Bølge,
og højest den Dag,
da et Skød aabner sig for dit og for dig,
og du læser i Glæden hos den, der modtager,
din egen Lykke,

og du ser den høj som Himmelrummet,
frugtbar paa Lys og Skygge,
frugtbar,
— dit eget Hjærteslag ét med den evigt fødende Jords.

. . . Til du finder dig selv en Morgen
som en forkommen Kludesamler,
der staar og rager i en Asketue
og pirker frem en ussel Klump navnløs Metal
— og kender i den alt det, som du gav,
et Hav smeltet ind til en Draabe — —

. . . Og Draaben er alt, hvad du har i din Sæk,
og du slæber den tungt paa din Ryg
og kan aldrig den slippe.
Alt, hvad du gav,

og alt, hvad du modtog,
en eneste Draabe.

Og som kun har Værdi for dig.

Til min Gudsøn

Min lille Dreng, du lyse Æbleblomst
i Drøm paa Vaarens lette, morgenrene Luft,
med dine Øjne fyldte kun af Lys
og med din Sjæl som sagte bølget Duft,

— jeg staar paa Havegangens haarde Grus
og ser op mod din Verdens skære Flor
og kalder paa en Tid, jeg engang kendte,
og har for glade Raab kun rustne Ord.

Du lille Barn, hvis Fod har næppe traadt
sit Spor endnu i Jordens Elvermuld,
jeg gav dig gerne al min vundne Glæde,
thi den slaar til for dig og hundred Kuld.

Men hellere jeg lægger let min Haand
i din, og tager varsomt dig paa Skød

den Dag, den første Blæst staar om dit Sind
og slaar dig med sin Høstkvælds arme Nød.

Da skal jeg hviske dig saa lyse Ord
og plukke dig Guds Stjærner ned fra Himlen
og lære dig, at den, som lever, bor
i sortest Mørke under Stjernevrmlen,

og aande paa dit Hjærte, til det slaar
saa lyst som Fuglerøst i dugget Krat,
— du lille Billed paa min egen Vaar,
du nye Stjerne i den gamle Nat!

Ved Aarhundred-Skiftet Nytaarsnat 1900—1901

I

Solen sank, og Solen stiger,
hundred Aar forsvandt,
fjærnt i Morgenrødens Riger
nye hundred randt;
vunden Magt og lyse Drømme
drukned paa de dybe Strømme,
blev af Kryb til Døde gnavet,
staar paa ny af Havet.

Se, det ligger blankt derude,
blaat af Morgenbris,
spejler i sin Kæmperude
Gryets gyldne Dis;
ud mod Solens Purpurlilje
nyskabt Trods og nyskabt Vilje
sejler som en Falk, der vejrer
Kampen, hvor den sejrer.

II

Ak, — disse Ord om Gry og Sol og Sejr!
Det er bestandig dog den samme Jord,
de samme Mennesker, som paa den bor,
de samme Vaaben i den samme Lejr,
— den samme Verden . . . *evig* skøn og stor!

Aartusinder har rullet den i Rummet,
og Løgn og Sandhed mod dens Himmel summet,
og smaat og stort skabt Livet, som det er;
det ændrer næppe Farven paa sin Kind,
fordi et nyt Aarhundred nu gaar ind.

Der er et Liv bag det, som Dagen kender,
dybt inde i hvert Menneske det bor;

dér sidder ensom *det*, hvorpaa du tror,
og løfter daglig dine trætte Hænder.
Og slaar et Daggry ud sin lyse Pragt
og aander susende i alle Skove,
da gaar din Tvivl til Hvile for at sove,
og i dit Hjærte ler al Solens Pragt;
alt, hvad du saa som Ret og stort og sandt,
alt, hvad du vilde, som en Storm sig løfter,
— det brister i de Spind, som Smaasind spandt,
og alle Skyerne for Sol sig kløfter!

Et nyt Aarhundred — Guld under din Haand!
grib det og glød det, æts det med din Aand!
— hvad Slag du i det svundne maatte tabe,
det ny Aarhundred — det skal selv du skabe!

III

Broget som en Krokuskæde
om et Foraarsbed,
morgendugget som en Glæde
ingen Haan slog ned,
hil dig, Hundredaar, som stiger,
nærm, om blot et Skridt, de Riger,
hvor der blomstrer, selv i Skyggen,
Stolthed, Storhed, Lykken!

Drag ud

Nu rider Efteraaret ind
med gyldent Løv og sølvhvidt Spind,

nu skriger Skovens Raageflok,
og daglig surrer Blæstens Rok!

Mit Sind, det er saa skyhøjt spændt,
min Sjæl ser alle Stjærner tændt!

Nu stedes det, som svandt, til Jord,
nu redes Plads for det, som gror!

Du dumme Haab! du blinde Tro!
flyv ud! rid over Stjernebro!

Jeg tvivler kun paa det, jeg saa,
og det maa gerne alt forgaa!

Drag ud og vind ny Sommer!
jeg tror paa det, som kommer!

Den, som har levet

Den, som har levet en Dag i Sorg
og atter fundet sin Glæde,
smykker sit Hus og finder med Fryd,
at det var herligt at græde.

Den, som har levet et Aar i Kval
og sent Befrielsen vejrer,
smiler ad Dagens Regn og Rusk
og drømmer, at Lykken sejrer.

Den, som fik bygget sit hele Liv
af triste, nagende Dage,
ham falder Graaden som letkøbt Smil
og Smilet som bitterlig Klage.

Aldrig skabtes en Lykke fuldt
og aldrig en skyggeløs Morgen,
fuldbaarne lister i Verden om
alene Savnet og Sorgen.

Nu ligger Markerne øde
og venter paa næste Vaar,
de sidste smaa Bellis døde
for Frosten i Nat,
kun Tjørnebærrene gløde,
som hang en Zigeunerskat
i Buskenes viltre Haar.

Snart luer Solen, snart regner
Taagedryp koldt over Sti,
Stubmarkens Gule blegner,
alt falmer saa trist,
til atter et Solstrejf tegner
paa Guldgrund hver bladløs Kvist,
flammer og er forbi.

Brune Brakjordes Flader —
langt ude en Landsby i Dis,
tre fire solramte Lader
lysende gult,
hvide Gavle, der vader
som Maager paa graanende Is,
— og atter i Disen skjult.

Der stryger en enlig Svane
lavt over pløjet Land,

sænker sin skinnende Bane
tæt over Sø,
. . . thi dybest er Himlen at ane
i Mosens spejlende Vand,
— nu da Lyset skal dø.

II

Den stille, ensomme Mose
mod Aften staar bleg og klar
med Solens glødende Rose
som eneste Blomst bag Glar.

Et gulnende Birkeblad svæver
ned fra den spejlende Kyst
— fra dybe Riger sig hæver
et andet uendelig tyst.

Alle de Efteraarsskove,
der gror mod Himlen i Glød,
som sitrende Drømme sove
paa Aftenvandenes Skød.

Mosen — den er som et Øje,
der alting i Verden ser,
spejler Bøgen den høje
og Breddens skridende Ler.

Nu er Efteraar inde,
visnet staar Blomst og Bøg,
Sommeren er kun et Minde,
dens Færd en falmende Spøg.

Mosen er som et Øje,
gemmer hver Stund, der led,
spejler det lave, det høje
i drømmende Evighed.

III

Min eneste, egen Veninde!
du stolteste Kvinde
jeg havde kær!
— kunde du ikke mig binde,
jeg ikke dig,
. . . aa, Hjærtenskær!
min eneste, egen Veninde!

Et Blad — det falder mod Mulde,
Høstnætters Kulde
fejer det ned,
. . . vi leved Lykken tilfulde,
drak af dens Blod,
— blæstes af Led,
vidste blot ikke, vi skulde.

Hjærtet drømmer saa stille,
— alt, hvad det vilde,
blegner engang;
tusinde Strænge spille,
og *du* forsvandt,
— en anden Sang
spandt sødt sin Trækfugletrille.

Fugl slaar op over Skove,
tør alting vove
for Solskins Skyld,
— blot ikke den Time sove,
hvor *den* Drøm gror,
da bag Blomsterhyld
dit Hjærte skrev mit dets Love.

III

Sørgeligt skrigende Fugle!
S alle de taagede Dage
den evigt skændende Krage,
om Natten den klagende Ugle.

Er det saa svært at skikke
sig ensomt blandt øde Grene,
sidde hver Aften ene,
— hvorfor tier I ikke?

Hvorfor tier I ikke?
— se, hver Gang Sommer gaar under,
tusinde Sjæle drikke
af samme evige Vunder,

suge sig Kval — og Lise
af det, som maatte saa være,
lader et Vindpust bære
det bort i en lydløs Vise.

IV

Der er falden lidt Sne,
et tyndt drysset Flor,
som et Rimslør at se
om den mørkladne Jord.

Hvert Fodspor derude,
staar sort i det Hvide,
og ned over Rude
Tødraaberne glide,

en Markraage skriger
i Elmens Top,
Tungsindets Riger
lukker sig op.

Lad taage, lad briste,
lad Sneen tø hen!
Der staar til det sidste
et Fodtrin igen.

V

Hvis var den Fod?
Det gælder kun lidt,
— et Menneske traadte,
og Sporet det stod,

et Spor af en Sjæl,
en Skæbne, der gik,
— om fangen af Lykke,
om bidt i sin Hæl,

det vejer kun smaat.
. . . Vi flakker paa Jord,
— tilbage staar evigt
de Trin, vi har traadt.

Sommer kan dø
og Vinter gaa ind,
— evindeligt skifter
et Menneskesind.

Frost falde paa
og Tø bringe Væde,
— aldrig dør det,
som var Hjærtet til Glæde.

VI

Saa lad de Skove slænge det Løv,
frugtbart Muld blive frosttørret Støv,
. . . i Glød staar Zigeunerskatten!
Sommerens Frugt i det pjuskede Krat,
Dug om Hyben, fra Svampens Hat
en Duft, der bugner i Natten!

Hede Løfter og stolte Ord,
det er Sommerens Gang om Jord,
— hver Vaar maa Myggen selv sværge.
Løft dit Hjærte i al din Færd!
bar du en Smaafugl dit Hjærte nær,
den stiger som Ørn over Bjærge.

Det, du har drømt, og det, der blev
dit svulmende Liv, det Skum, der skrev
din Saga paa kolde Stene,
aldrig taager en Høst det ned, —
blev det din Fryd, hvad heller du led,
det blev dog dig selv — alene.

DIGTE FRA PARIS

Seinen

Jeg staar hver Morgen paa Pont neuf og ser
paa dine brede, morgenfriske Vande,
imens Paris i Dagen dukker frem
og stryger Nattens Dunster fra sin Pande.

Svagt summer Larmen fra den vaagne By
med Klokkeklang og Raab fra fjærne Gader,
og Spurve slaar op fra Kajens Trær
og kvidrer fra de nærmeste Façader.

Hvor rolig i din Hast, du dybe Flod,
hvor ivrigt kruset og hvor fornemt stille,
en flygtig Skummen mod en brolagt Kaj,
en hvisket Nynnen imod Broens Pille.

Fra grønne Marker strømmer du her ind,
hvor Sten og atter Sten hvert Muldkorn dølger,
og bærer under Hvirvelskyer af Støv
de grønne Markers Skær paa dine Bølger.

Du er mig midt i denne Feberstad,
der Nat og Dag i evig Uro brænder,
den sundes Aandedrag, den stærkes Fred,
en Vilje, som til Tøven ikke kender,

en aldrig spærret Vej for Himlens Vejr,
et Væld af Dagens Lys igennem Byen,
en Elskerarm, strakt under Himlens Sol,
en aaben Spejlfavn sitrende mod Skyen.

Fjærn — fjærn er Staden med den blege Kind,
højt oppe driver Sky'r som Dis paa Vange,
frem gennem Verden gaar din vaagne Strøm
og nynner sine morgenstærke Sange.

Paris

Jeg gaar og gaar
ad brede Gader og i snævre Gyder,
i Parker, fyldte af den grønne Vaar,
hvor Rododendren tung af Blomster staar
og Springvand syder,
— gaar milevidt
ad Boulevarder, hvor for hvert et Skridt
Kastanjeblomster som smaa Snefnug ligge,
— gaar alle Vegne

hvor hundred Gange jeg i Drømme gik,
 og glædes ikke.
 Paris! Paris!
— mit Liv sin Farve fik
 i andre Egne.

Du rige Stad!

Svøbt som en Fe i Vaarens Blomsterklæde
strør du din Pragt til den, som smiler glad,
din Sjæl, dit Liv, Dugdraaben, som et Blad
 har grædt af Glæde.

Og den, der ser
en Morgenstund, naar alle Smaabørn ler,
hvor Solen som et Væld af Kærtegn glider
 fra dine Hænder,
— han rammes af et Sting,
 som Hjærtet bider.
 Paris! Paris!
jeg længes efter Ting,
 du ikke kender.

Aften i Luxembourg-Haven

Hen under Himlen aftengraa Skyer
i jagende Uro drager,
Lyset er koldt og Jorden vaad
og alle Smaafugle klager.

Det drypper fra Luxembourg-Havens Træer,
og Løvet bruser som Silke,
et Bed Tulipaner i Laser staar
og visner paa tynde Stilke.

Jeg gaar derinde og fryser selv,
fremmed, hjemløs, alene,
finder tilfældigt en Buste gemt
bag regntunge Elmegrene.

Et furet Hoved, to Øjne som
Fortvivlelsens aabne Helved,
Haaret en knugende Uvejrssky,
og Brynene sorgfuldt hvælveth,

men Munden — Munden saa ung og blød
som dugget af Rosers Aande,
— et Hoved løftet af Blodets Brus
og bøjet i bitter Vaande.

Chopin. — Der bliver saa ensomt tyst
i samme Stund under Løvet,
som tav hver Smaaspurv i Busk og Græs
og lukked sit Næb bedrøvet.

Og al min Længsel mig fylder vildt,
saa underlig angst og bange,
som kunde min sidste Glæde dø,
før helt jeg turde den fange.

Hvad er den hele Jord —

Hvad er den hele Jord mig værd
med Hav og Bjærg og Taarn og Tind
imod de faa, jeg lukked
i mine Tanker ind.

Et Menneske kan bryde op,
saa tit han vil, og drage vidt,
han er dog der, hvor hedest
han elsked og har lidt.

Hvad ved den store Verden om,
hvad du har drømt, hvad du har tabt,
om tusind tavse Tanker,
hvoraf dit Sind blev skabt,

om du er blevet den, du er,
fordi du bandt din nøgne Sjæl
med Fenrisulvens Lænke
til Livets Marterpæl,

hvad heller om du sejrrig staar
og vandt dig Lykken for hvert Skridt,
— hvad kan den hele Verden
vel række dig af *dit*!

Venus fra Milo

Der er graat og mørkt paa Louvre,
Regnvejr ude, raakoldt inde;
i de store, tavse Sale
dødt og trist det gule Marmor.
Om hver Græker gud i Sten
kun fortvivlet Ensomhed.

Midt paa Gulvets isgraa Fliser
løber paa sin høje Sokkel
aandeløs en Grækerinde,
løber, løber, usselt fangen
i det uldne Graavejrs Sæk,
— Atalante!
Og Kolossen Melpomene
knejsrer som en Klump af Hovmod,
stor, enfoldig, marmorhugget,
uanfægtet, stum og dum.

Venus! Venus! Ingen Steder
ser jeg dit berømte Marmor,
og det er kun dig, jeg søger —
. . . . Tilgiv — ikke for din Skønhed,
men som Hilsen og som Haandtryk.

*

*

*

Aa, du derhjemme, som jeg forlod,
jeg fryser i Louvres Haller,
kan ikke sætte et Sted min Fod,
hvor ikke paa dig jeg kalder.

Jeg gaar saa ensom i denne Sværm
af Skønhed fra gamle Tider,
og Kunsten yder mig ingen Skærm
mod, hvad jeg i Hjærtet lider.

Jeg længes mod dig, du blide Sind,
du milde, kloge Veninde,
som lukked mig i dit Hjærte ind
til Fryd — og vemodigt Minde.

Den højeste Sal, den bliver saa trang,
— jeg mindes din varme Stemme
i Stuen, hvor Venus fra Milo hang,
i Stuen hos dig, derhjemme.

*

*

*

Regnen rasler, og en Smaabaad
piber udenfor paa Seinen;
jeg er ene her blandt Marmor,
og jeg bløder i en Ørken.

Se, der hænger en Portiere,
saa moderne rød og hæslig;
— maa den løftes, er der Adgang,
skjuler den maaske Kontorer?

Varsomt stryger jeg til Side
disse otte Alen Fløjl — —

Venus fra Milo!

Aa, I som praler
af at kunne alt beherske,
af at kende alle Strænge,
Hjærnens stolte, Hjærtets svage;
I, som er saa kæmpestærke,
— ak, jeg skælved saa betagen,
som jeg aldrig mere bliver.

Aabenbaret, drømt alene
ned i dette dunkle Rum,
skudt med èt af Gulvets Stene,
født i dette Øjeblik
staar du der, mer end Gudinde,
rejst i Lykke, med din Nakke
bøjet vegt, som bad du tyst
alt det hæslige i Verden
mildt tilgive dig din Skønhed, —
staar der for mit Hjertes Længsel
som et Syn, der kunde svinde — —

Og hver Fiber i mig hvisker:
Bliv! Aa, bliv!

— Jeg har fundet dig, Veninde!

* * *

Og jeg sidder paa en Divan,
og jeg stirrer paa dig, Venus,
ene, — kun en Malerinde
henne i det dybe Vindve
din Berømthed kopierer.

Jeg sidder og ser dig
og ser dig ej længer,
ser kun dit Billed,
som hjemme hænger,

dit Billed, hvorunder
vi mødtes saa trangt
og talte saa hverdags
og mente saa mangt.

Jeg vil jo blot hilse
en Sjæl, jeg har kær,
blot sidde en Time
en ubekendt nær.

Aa, Venus, du er
saa vidunderlig skøn,
al Drøm og al Længsel,
i Marmor en Bøn,

en Bøn, som er opfyldt,
en Skønhed for Livet,
en Sjæl, som sin Renhed
til Verden har givet.

Min Renhed — lad fare!
Jeg kan ikke dømme.
Jeg tænker paa en,
— og jeg lever i Drømme.

* * *

Og du kan leve din Tid saa lang,
elske fordi du maa,
Hjærtets Længsel traver sin Gang,
og den kan aldrig forgaa.

Elske og elskes — vidt og bredt
det raaber fra hver en Klode,
elske og elskes — der er kun èt:
falde et Hjærte til Fode!

Og slæber du bag dig Minders Hær,
som aldrig vil sig forbarme,
held dig, om dig banker et Hjærte nær,
som under dig al sin Varme!

* * *

Og vaagner du en Dag og ser
dit Liv som en tungsindig Sump
og drevet ind mod Breddens Ler
din Ungdom som en ormædt Stump,

dig selv alene i en Egn,
hvor ingen Blomst har Duft for dig,
hvor Natten slaar sin kolde Regn
mod Miles Lyng og ingen Vej,

og vaander i den Moses Dyb
dit Hjærte sig mod Himlens Sol,
og kvæles du af Ufærds Kryb,
og mindes du Aprils Viol,

og ser du højt, højt under Sky
en Fugl, der sejler ud og ind
og spejler sig hver Dag paany
i dit forkomne, arme Sind

og tænder med sit vaagne Blik
den Ild, der sluktes i din Sjæl,
— da spænder efter Hjærtets Skik
Guldsporen du paany om Hæl.

*

*

*

Hvor kom du fra, hvor fandt jeg dig,
du, som jeg knap tør nævne?
Det er, som vilde Skæbnen mig
endnu en Sommer levne.

Du er saa god og, ak, saa fjærn,
din Haand har tyst du rakt mig,
din myge Haand, din blide Ro,
— dit Navn har knap du sagt mig.

Du kom saa bly som Vaaren selv,
før Lærken slaar sin Trille,
med Hjærtet sygt af svegen Tro
og til et Smil for stille.

Nu — aa, du store, milde Barn,
nu skylder jeg dig Livet,
du bar mit Hjærtes Sot til Ro,
— og hvad har jeg dig givet!

*

*

*

Jeg sagde dig en Aften, at jeg elsker dig saa højt,
at alle Sprogets Ord er mig for svage, —
det var en Elskerfloskel,
en bleg Reminicens fra gamle Dage.

Jeg vil saa nødig bruge den arge Billedsværm,
der løfter Elskov bort fra Jordens Rige,
— min Elskov bygger dèr,
hvor Løvetanden blomster under Dige.

Jeg elsker dig, fordi du har løst mig fra al Sorg,
fordi dit Haandtryk gør mig stærk og modig,
fordi din Kærlighed
har atter gjort min Sjæl, min Vilje frodig.

Og dog — hvert Ord er galt. Min Kærlighed er jævn
som Hverdagsdøgnet i dets bramfri Færden.
Jeg elsker dig, fordi
du er — den, som du er, . . . i hele Verden.

*

*

*

Venus fra Milo, jeg gik fra dig,
og atter laa Salene trange,
men hver Gang jeg vendte mig, stod du dér
for Enden af alle Gange.

Var Louvre lukket, kom jeg for sent,
jeg stod i Gaarden derude
og saa dig knejse gudinderent
bagved den støvede Rude.

Og den, jeg elsker, jeg fandt hos dig,
du dryppende Regndags Minde,
— Venus fra Milo, aa tilgiv mig,
. . . jeg kunde kun *hende* finde!

Florenz

I

Nu synker Solen bag violblaa Banker,
og Arnofloden som en Guldstrøm flammer
imellem Dalens grønne Vinjerammer,
hvor Skyggerne til Nat sig dunkelt sanker.

Det lufter sagte i min Haves Ranker,
og sorte staar de mørke Bjærges Stammer,
mens alle Florenz Kirkeklokker glammer,
og Skyer sejler op som tunge Tanker.

Kun Arno bærer endnu Himlens Skær,
men nu er Himlen blodig som en Vunde,
og Arno skinner som et blodrødt Sværd,

— nu lever Florenz mig saa heftigt nær,
de gamle Tider med de hvasse Munde,
da Lykkens Rose blomstred paa et Spær —

II

Ak, Florenz, Florenz, alle dine Kampe!
Jeg kan dem udenad, de er forbi.
Jeg ræddes for den syge Fantasi,
der skaber dem paany af Arnos Dampe.

Der skinner i Fiesole en Lampe,
den bygger over Dalen mig en Sti
af hundredfoldig mere Poesi
end den, der i din Saga staar i Stampe.

Langt mere elsker jeg den Mandolin,
der klimprer løs hver Aftenstund i Gaden,
din Æselskryden og din sure Vin,

en Lygtes Blafren mod Paladsfaçaden
og dine Bjærges sarte Taagelin
som nu, da Maanen stiger over Staden.

III

Du ligger dernede og drømmer saa blidt,
og jeg sidder vaagen og drømmer om mit.

Et Steds mellem Skræntens Olivenklynger,
der blaaner for Maanen, en Nattergal synger,

hundrede Ildfluers Stjernehær
funkler blandt Løvet og flyver mig nær,

funkler dybt nede, funkler heroppe,
brister som Gnister i Træernes Toppe,

men skjult bag Vinrankens mørke Hang
Græshoppen spiller sin spinkle Sang.

Firenze, som Maanen dig maler i Nat,
blev aldrig en Farve paa Lærred sat,

de lysende Mure, de dunkle Tåge,
det er, som holdt Verden sin Aande tilbage,

som var du steget i denne Stund
— en Æventyrstad — af Dalens Bund.

Firenze dernede, du straalende By,
som tog mine Tanker og gav dem Ly,

lad det, som hedest jeg tænker paa,
i evig Skønhed som du bestaa!

Syn

Jeg ser igennem den duggede Rude
hans vilde Øjne, — han staar derude.

Han kommer hver evige Midnat igen,
min farende, fredløse Thyringerven,

staar der saa stille, saa maaneskinsmager,
med Skægget stridt under snefrosne Flager.

Jeg fryser, jeg stivner fra Isse til Hæl,
hans Blik er som stikkende Sne i min Sjæl,

alt, hvad jeg tænkte, og alt, hvad jeg vilde,
kvæles i Kulde, bli'r isnende stille.

Kalder du ud, — hvad vil du mit Sind?
Maner du mig, — eller længes du ind?

Din Stirren mig driver fra Bord og fra Hynde,
stinger mit Hjærte med Vildskovens Brynde,

stirrer til Trøske den Spøgelsepæl,
Hverdagens Arnefred slog i min Sjæl,

vækker en Drøm om et Liv, der som dit
jager med Vinden fredløst og frit — — —

Eller, du Ven fra de vildsomme Huler,
hungrer din Sjæl mod mit Cellelivs Smuler,

fryser din Sjæl paa de evige Veje,
længes du træt mod et silkelunt Leje,

staar du og stirrer derude fra Skyggen
ind paa et Solstrejf af Menneskelykken,

fandt du ej Lykken en Falk under Sky,
— — Drag dine Veje, — bed ikke om Ly!

Længes du ind, og længes jeg ud,
begge vi bytted kun Stodderskrud,

— drag de Veje, hvorfra du kom,
begge vi bytted kun Fattigdom.

Islemark

Jeg gaar ved Dag derude,
nu Dagene bli'r lange
og alle Markens Fugle
ta'r fat paa deres Sange;

jeg gaar ved Nat ad Vejen,
som om bag Mosen fører,
kun en forsinket Bonde
i Mørket ensomt kører.

Her er saa dumpt og stille,
saa sort om hver en Ager,

kun Nattevinden sørgeligt
i Pilekronen klager;

deroppe et Par Stjærner,
hernede Fugt og Kulde,
saa knugende en Aande
fra vaade Markers Mulde;

den Smule Lys, som skinner,
det er de stakkels Stjærner
og fjærnt ved Banelinjen
to ensomme Lanterner.

Men Mørket er saa kløgtigt,
og Mørket er saa koldt,
og begge vi i Livets Løb
har meget ondt forvoldt,

ondt, som kan ikke glemmes,
ondt, som bestandig gror
sin Aandevækst i Natten
omkring den stumme Jord.

Jeg elsker dette Mørke,
den sorte Marknats Fred,
den dykker mig saa vennesæl
i hjemløs Glemsel ned,

— endda jeg høstede mere
af ondt og godt i Flæng
end den blandt mine Venner,
der sprang som Lykkens Dreng.

Jeg elsker disse Nætter
og Mulmet uden Bund,
der hører jeg hver ensom Nat
min Dom af Vejrets Mund.

Thi Vejret, Natten, Vinden,
de sorte Markers Jord,
— jeg ved, der staar derinde
min Vandrings tunge Spor.

Alvidende er Mørket,
hver Stjerne som en Stum,
der røber i et Blik mig
min hele Levens Sum.

Hvor Menneskene færdes,
gaar kold jeg ud og ind;
kun her, hvor Mørket ruger,
slaa Blodets Blus min Kind.

Slotsherrens Bro

Jeg staar paa Brøndshøj Bakke den første Foraarsdag,
langt ude Sne i Brakjordsfurer skinner,
og Solen tørrer Mos og Tegl paa Bondelængers Tag,
og Vand i alle visne Grøfter rinder.

Dernede ligger Husum med Mølle og med Kro,
med Skorstensrøg og Gavle, grønne Tage,
og Islemark, og Islehøj, og Torben Oxes Bro,
— ak, Torben Oxe, nu, i vore Dage!

Det Land det er saa aabent, det Land det er saa lyst,
og Solen gaar velsignende derover,
det er som om hver Muldklump derude vaagner tyst,
og som hver Blomst i Morgendrømme sover.

Der er saa højt til Himlen, og Lærken saar sin Sang,
som Lærken slog i *din* Tid, Torben Oxe;
de Enge er saa brede, din Bro den er saa trang,
. . . de samme Hændelser i Verden vokse.

David

Herre!
Se, min Søn har rejst sig
mod sin Fader!
Tusind har jeg sendt imod ham.

Herre! hvor kan dette være?

Han vil tage fra mig Riget,
han vil tage fra mig Magten.
Hvis *du* gav mig Magten, Herre,
vær miskundelig,
giv *ham* den!
Slaa til Jorden mine Tusind.

Er din Gave værd saa meget,
at den rejser Søn mod Fader,
lad *mig* dø som Stodder, Herre,
men bevar for mig mit Barn!

Du har lagt i mine Hænder
Liv og Død for Millioner,
og jeg beder kun om en
— Absalon, min Søn!

Herre! Du og jeg alene
ser og kender ham,
jeg maaske, kun *jeg* alene
elsker ham.
Er der ingenting at elske,
— gaa dog ej saa haardt i Rette
med et Faderhjærte.

Har han løftet Sværdet mod mig,
— kender jeg da ikke Haanden,

har den ikke tusind Gange
glædet mig i gamle Dage!
Raaber nu min Søn imod mig,
— kender jeg da ikke Stemmen!

Skaan ham, Herre!
Skaan ham, Herre!
for det lyse Haar, som lokkes
om hans elskte Hoved,
for den Uskyld i hans Øjne,
som gav mig igen min egen.

Uskyld!
— aa, min Dreng, min Dreng!
Hvorfor tav du i den sidste Tid
altid stille,
naar jeg traadte ind i Salen?
hvorfor blegnede dit Smil,
naar du saa mig,
du, som jeg saa le og tale
mellem alle andre?

Kendte jeg da ikke dine Tanker,
jeg, som lytted til dit Hjærteslag
fra den Dag du fødtes,
til du rejste dybt i Dalen
Stenen, som du skrev paa:
»Jeg har ingen Søn,
derfor skal en Sten mit Navn bevare!«

Jeg har samlet paa din Glæde,
jeg har tysset paa din Sorg,
du har været det, som ingen vidste,
ikke du engang,
Lykken i mit Liv.

. . . Joab! du, som fører mine Tusind!
bring mig Absalon!
bring ham uskadt!

Slog i ham?
Løgnere!
Dræbte I ham?
Lever han ikke — —
Kommer han ikke — —
Er min Haand alene — —
Kan han ikke lægge sin i min —
Ikke tale til mig —
Er han død — —

Og *mig*, som I kalder Herre!

Hvem bringer imellem Jer
den Røst, jeg længes efter, —
alle raaber I hver med *sit* Maal — —

. . . Min Søn, min Søn!
Absalon, min Søn!

Assistents. Kirkegaard

Naar det suser i de nøgne Grene,
og det drypper langs Kapellets Mur,
og hver Smaafugl flakker om alene,
gaar jeg — ene — her min Aftentur.

Jeg har kendt fra Barnsben denne Have,
kendt hvert Gitter og hver Hængeask,
kendt hvert Navn paa disse gamle Grave,
— Eduard Storm, Poul Møller, Rasmus Rask.

Tidt jeg med min Fa'r har maattet vandre
rundt herinde, maattet stille staa
ved en død — men længst blandt alle andre
ved den mørke Hæk, hvor Bødtcher laa.

Før jeg vidste, hvad det var at male,
var som Navn paa Grav Jens Juul mig nær,
og ved Oluf Brøndsted hørte tale
første Gang jeg om, hvad Græsk var værd.

Jeg har levet her i disse Gange
Fædres Liv, før mit var halvt begyndt,
lyttet andagtsfuld til fjærne Sange,
Skønhed for en svunden Tid forkyndt.

Aar er rundne — andre bragt til Graven,
Mænd, jeg selv har kendt, blev gemt i Jord,

Julius Lange fik sin Plads i Haven,
mange, jeg stod nær, — min egen Mo'r.

Jeg har staaet her ved Vintertide,
set saa mangen Kiste bæres ud,
set dens Blomsterdække skælve, stride,
vejre Dødens Gru i Vintrens Slud.

Aldrig voksed dog fra disse Hække
denne Gru ind i min egen Sjæl,
jeg har lært fra Barnsben her at lægge
Vingekrans omkring den tunge Hæl.

Og jeg møder, hver Gang her jeg træder,
— hvordan saa mit eget Liv forløb, —
ved hver Grav min Barndoms skære Glæder,
. . . og saa smukt, som sprang de just af Svøb.

Vestre Kirkegaard

H^{er}, hvor Tusinder af døde lagdes ned,
her gad jeg leve,
her er smukkere end noget Sted, jeg véd!
— højt deroppe Himlens vide Luft,
langt derude bag de grønne Enge Stranden,
Søen blaanende helt ud til Himmelranden
og omkring mig alle Blomsters Duft.

Gennem de smaa Graves lyse Buksbomhegn
leger Vinden,
mellem Skræntens Graner staar en Gyldenregn
luende som Sol i Sorg, og her,
hvor en Dam i Aftnens Stilhed spejler Dalen,
synger i en ung Akacie Nattergalen
svøbt i Skumringstimens første Rosenskær.

For hvert Skridt jeg læser Navnet paa en død,
— maa dog frydes!
denne Muld er som et evigt Livsens Skød,
fra dens Dybder aander mig imod
Millioner Drømme, som sig stille fletter
omkring Hjærtet, nu de lyse Nætter
atter strør Sct. Hansorm for min Fod.

Inde — dybt — hvor Gran og Birk gror vildt i Krat
med blaa Syrener
og Græsset vokser højt, staar glemt, forladt
Kors ved Kors, og bag en væltet Sten
en frodig Vinca sine Blomster spænder
omkring en Grav, som ingen mere kender,
mens Droslen fløjter sig fra Gren til Gren.

Her, hvor Græsset gror saa højt, saa saftigt tæt,
staar Løvetanden
med sit Hoveds lyse Frøbold løftet let

over alt det Grønne — som en Stad,
fra hvis Gyder Livet sommerfrodigt damper,
mildt belyst af tusind Glødelamper,
medens Himlen er et Lindeblad.

Drog vel de, som døde, evigt under Muld
deres Drømme,
mangt som du og jeg ej købe kan for Guld,
— ingen Sinde fik de *Livet* lagt
under Tue — aldrig Vaars og Vinters Vælde;
— fra den mindste Afkrogs vilde Nælde
blomstrer Livet i sin stolte Pragt!

Kærlighedsdigte

I

Barn, du er mig som den store Skov
fyldt med Skygge, der saa mildt beroliger,
fyldt med stille Fryd som Skovens Dyb
med en Verden af smaa Fugleboliger.

Og saa ejer du saa lyst et Smil,
som et Solstrejf pludselig det kommer,
som naar Vinden skiller Skovens Løv
og det ler vidt om af Sol og Sommer.

Og din Stemme. Har du hørt et Væld
klunke under Mos og tunge Grene
og saa briste som en Draaberegn
jubilende hen over Bundens Stene!

Sidde hos dig, tavs og fuld af Fred,
stirre paa dig, holde dine Hænder,
— om det stormer eller pisker ned,
det er, som om Somren aldrig ender.

II

Du kommer som et Syn
af Sol og Hvidt
i Middagsstunden,
staar lidt, ser paa mig,
smiler blidt
og er forsvunden.

Jeg sidder stille, stum.
Men naar du gaar
og længst er borte,
jeg synes, salig jeg
i Drømme staar
for Himlens Porte,

alene, med dit Hjærte
gemt i mit,
du Morgensmykke!

beredt til Kamp med Gud
om hans og dit,
du al min Lykke!

Hvad saa der sker
imellem dig og mig,
om vi gaar under
paa denne arme Jord,
— du gav med dig
mit Liv dets Under.

Og skal jeg død
paa Dommedag engang
min Sag forsvare,
da skal for Gud
mit Hjertes sidste Sang
den Lykke, han har skabt,
forklare.

III

Før jubled Nattergale, hvor vi gik,
nu tier alle Havens Fugle stille,
kun arme Græshopper langs Stien spille
tungsindigt deres Fattigmandsmusik.

Og vi gaar ensomt om, og hvert et Blik,
vi veksler, kommer varsomt som et stille,

et høstblegt Solstrejf, der en Sky vil skille,
men véd, dets Glød med Sommerens forgik.

Og dog — det Violinspil alle Vegne,
det ene, sprøde Strøg, det er, som ser
jeg Dit og Mit sig til én Tone tegne,

saa ren, saa høj og klar, at hvad der sker,
hvad vi to sammen fandt, kan aldrig blegne,
om saa vi aldrig skulde mødes mer.

IV

Jeg kom til dig med alle mine Klager,
du tog imod dem med din kloge Ro
og redte hos din Godhed dem et Bo,
saa jeg paany en Stund saa Verden fager.

Du gav mig af din Ømheds rige Ager,
du rakte mig dit Hjertes stille Tro
paa Livets Fredsælhed, hvor to og to
mod fælles Lykke uden Smaakævl drager.

Jeg gav til Gengæld dig min Uros Kval,
min Pinsel ved, hvad der mod Hjærtet sived,
— som en fortvivlet Tyv jeg fra dig stjal.

Om jeg har ranet, eller *du* har givet,
— ét skal du vide, du har rejst en Sal,
hvor i dit Solskær jeg tør leve Livet.

V

Jeg tænker ej paa dem, som har det bedre,
Véd knap, hvor godt de allesammen har det,
vil blot i al Beskedenhed dig hædre,
— tak for dit Venskab, saadan som du bar det.

Lad være at for tusind som for flere
Guds Sol staar straalende i Vesterled,
— om, hvad du gav, var Venskab eller mere,
kun to i hele denne Verden véd.

Tak, Fred og Tak, i Aften og ad Aare,
glid lykkelig ind i din Lykkes Havn,
— din Elskov strakte mig paa Blomsterbaare,
... i Verden skilt, for Gud ét Smil, ét Navn.

VI

Om jeg gav dig denne Sol,
denne Morgenluft,
hvor en blomsterløs Viol
drømmer om sin Duft,

gav dig Somrens Blomsterhær,
blot et Blad, som faldt,
— Sol og Fnug har samme Værd,
du er i det alt.

Thi i Dag er Livet lyst,
Lykkens Bane lang,
Verden en livsalig Kyst
fyldt med Sol og Sang,

ene *du* dens Morgenpragt
med din Fryd, din Fred,
— svøb mig i din lyse Magt,
til min Sol gaar ned.

VII

Der piper en Rødkjælk
oppe i Bøgen,
og kukkende flyver
langs Skovbrynet Gøgen.

Lad Rødkjælken pippe
og Gøgene kukke,
— *du* gør Dagene
paradissemukke!

VIII

Se, Elskov lyver,
det ved vi begge,
og Elskov flyver
som Fnug om Hække,

flagrer, drysser sig
vide for Vinden,
— Barn, jeg kysser dig
Roser paa Kinden,

ved, de slukkes,
naar Dagen ender,
ved, Blomst maa plukkes,
før Solen brænder.

Lad Elskov rømme
og Somren vige,
— vi fløj i Drømme
langs Himmerige.

Frederiksberg

Villaveje

Hvor skønt et Sted ved første Sommertide,
halvt Stad, halvt Park!
de store Skoves Farver mere blide,

bag Kirkegaarden med dens Fuglevrimmel
en broget Mark,
et Gartneri vidt aabent mod en Himmel,
der øser alt sit Lys ud over Veje,
ud over Haver,
hvor Kirsbærblomstens hvide Silkeleje
af Vinden vugges,
— hvor det mindste Pust
i Pinseliljers Duft alting begraver.

Langs hvert et Hegn de brusende Syrener
mod Solen gror,
en Telefontraad under Løv forgrener
sit røde Kobber som en Lynildstraale
blandt Blomsterflor,
et Bed Forglemmigejers himmelmalte Skaale
sig løfter i en Haves Birkeskygge,
— igennem Løvet
et Solskær som af ung, uskyldig Lykke,
en Ungdomsfylde
den jublende til Fryd
og dig til Lise — du, som gaar bedrøvet.

Slottet

Det var en Morgenstund i Regn og Graat,
jeg gik igennem Havens øde Gange,
den første vaagne Finke sang saa smaat,
— da brused om mig tusind Fuglesange.

Der, fjærnt steg Slottet, . . . som om Løvets Lin
af Vinden førtes sagtelig til Side
for et af lyse Drømme smedet Skrin,
løftet mod Himlen nu ved Morgentide.

Og det var al mit Hjærtes fulde Trang
i Stilhed smeltet til saa rent et Smykke,
og det var al min Længsels skjulte Sang,
mit eget Hjærtes lyse Drøm om Lykke!

Det gamle Slot, som Tusinder har set
i Sorg og Modgang, i al Livets Glæde,
som tyst har talt til den, der ondt har lét,
og trøstet den, der ensom maatte græde,

— det blev mig i den stille Morgenstund
saa daarende, saa kongelig en Hvile,
et stolt og blystomt Kys af Livets Mund,
et Syn, der fik mit Hjærte til at smile.

Haven

Min Dør staar aaben. Det er imod Morgen.
Den fører saa besynderlig en Tale
den gamle Have bag de røde Tage;
dybt inde bag dens Løv slaar Nattergale,
det lyder, som om Gryet tog til Mæle
for i en Trille Morgnens Glans at male.

Der er kun Fuglesang og stille Luft.

De grønne Kroner staar saa sommerdunkle,
saa tavse under Himlens lyse Fred,
alt er saa tyst og blegt, saa køligt smukt,
en enlig Svale sejler over Løvet
og staar mod Himlen som en Drøm paa Flugt
Og der gaar ingen i de stille Gange,
og det, som Nattergalen synger for,
er Duggens Dryp, hvor Broen dybt sig spejler,
og Svanen, som fra Andebakkens Tange
ud i Kanalens blanke Vande sejler.

Langt borte stiger Stadens vaagne Larm,
og Vogne rasler over fjærne Veje,
— den gamle Have pusler som en Fugl
mod Morgen om sit stille Redeleje.
Og har du selv i Hjærtet gemt en Plet,
hvor Stadens Hvirvel aldrig trængte ind,
og har du i dit kummerlige Sind
et Sted, hvor Morgendug kan falde tæt,
da stiger mod dig fra den gamle Have
et Pust fra alle dine Drømmes Grave.

Og det, som døde, lever op paany,
og du tør atter til dit Hjærte ty,
og atter tro paa Lykkens Snirkelgang
og glædes over Duerne paa Taget

og atter rejse dig som Fuglens Sang,
hver Gang en Nat er over Jorden draget.

. . . Nu kimer Klokken, nu slaas Porten op,
nu strømmer ind i Haven Døgnet Trop,

nu er det Dag,

men over Havens Gange
saar Nattergalen sine Morgensange.

Aften

Paa Altanen er der ganske stille,
Runddelen er gemt bag tætte Linde,
nu og da en Sporvogn hastigt klemter,
og saa hvisker atter Aftens Vinde.

Imod Nat er her som Shiras dunkle Lunde,
Skyggers sorte Fløj og Lygters Gnister,
pludselig en lykkesalig Latter
og en Sang, der fjærnt i Mørket brister.

Om dig Sommernattens dybe Aanden
som den stiger i de store Skove,
om dig Bruset fra en Stad, hvis Hjærte
i de lyse Nætter ej kan sove.

Dunkelt blaaner Natten over Himlen,
dybere end Ord formaar at male,
kun en enkelt lille, bange Stjerne
prøver i dens Favn sin Brand at svale.

Og det er, som om Naturen stille
mod en Stad i Søvn sit Hjærte bøjed,
tager den i Favn og som en Moder
kysser den velsignende paa Øjet.

I Anledning af —

Til mine Drenge.

Drenge!

Der er intet, der maa vænne
til Forandring sig som Øjet,

det I se med,

I maa lære Jer at kende

den, som I engang saa op til,

i den Stymper, som staar bøjet

og ærbødigt lægger Krop til

det, hvis Daarskab før han haaned,

— I maa huske, han er graanet,

. . . og saa ingen Sinde glemme,

at I først og sidst fik Øjet

til at le med.

Drenge!
Naar I ældre bliver,
og I selv faar lidt og døjet,
— og det hænder! —
og man lokker Jer og giver
— blot I tilstaar, I har løjet, —
Aflad for hvert Hug, I rammed
det, hvormod Jer Vrede flammed,
— Drenge! Usselhedens Sul
skænder mer end Bødlens Hjul!
Renegatens skidne Hæder
er kun Guld paa Stymperklæder,
— Guld, som brænder.

Drenge!
Er der noget, jeg gad lære
Jer til Bunds for hele Livet,
er det Magten
i til sidste Stund at være
tro mod eders Ungdoms Ære,
tro mod det, I — selv alene —
slog for som det rette rene,
lære Jer for den, som svingter,
Borger, Statsmand, Bonde, Digter,
Stodderen i alle Gader,
— om det var Jer egen Fader —
kun Foragten.

Haandværket

Der var en Tid, da hvert et Vand
kun spejled øde Skove,
og Klippens Mos var blødest Seng
for den, der vilde sove,

et Hul i Bakken Mandens Hus,
hans Bord det nøgne Skød,
den hule Haand hans Drikkekrus,
hans Brød — hvad Lykken bød.

*

Saa tog han Træets lyse Ved
og Rugens gule Halm,
det bløde Ler fra Bakkens Skrænt
og Bjærgets haarde Malm,

skar Bord og Bænk og Sengefjæl,
bar alt, hvad Jorden gav ham, frem,
tog mindste Urt i Døgnet's Sold
og skabte sig *et Hjem*,

greb ned, hvor Jordens Aarer gaar
med Jordens Blod, det røde Guld,
og hærded skønt det til en Skaal,
af Himlens Solskin fuld,

fik Muren rejst til Læ mod Blæst
og Tag mod Regnens Fald
og Glar til Glug, -- hvad Jordens er
alt samlet i *en* Hal.

*

Og nu — naar Sol mod Nat gaar ned
og rødmer Havets Vande,
sig spejler Taarn og Urtebed,
hvor før laa øde Strande,

og Lyset kysser under Kvæld
i Hjemmets Krog en Ramme,
en Stol, et Billed — til Farvel
og Gensyn i det samme.

Hvem du saa er, og hvor du bor,
Kvældsolen hos dig finder
en Ting, som anden Haand har skabt,
men som bær' *dine* Minder.

Prolog

Ved det kgl. Teaters Forestilling paa Bjørnstjerne Bjørnsons 70-aarige Fødselsdag.

Du kom — en tindrende Strøm af Sol,
et jublende Vejr!
Du sang — og der lyste en større Dag
ud over Fjældkam og lavest Tag;

det var, som om Elven for første Gang
i al sin Vælde fra Klippen sprang,
Dalblomsten aanded med rigere Duft,
Ørnen sejled' i højere Luft,
i hedere Mod jog Blodet til Kind,
og stoltere knejste den stolte Tind!

I tusinde Sind ligger Stordrøm gemt,
men Døgn æder Døgn og gør Sindet forstemt,
de fleste tager til bitre Ord
og steder det hele med Spot til Jord.
Du greb om Livet med Høvdingshaand,
saa' det — i Solglød — og ondt forgjort —
stundom for ringe — aldrig for stort,
en Fjældkysts Spejl i dit Hav af Aand.

Frejdigst Mod bygger fejrest Hjem
— saa sang Du den syge i Solen frem,
Fjældkløften aabned' sin trange Slugt,
med Ødemarken fik Muldet Bugt, —
Sommer Du digted' ud over dit Land,
og *videre* ud, — paa hver nordisk Strand,
hvor Mennesker bor og med Livet maa slaas.
Du gløded' hver Strid med dit Hjertes Brand
og dit Storsinds Trods.

*

Der er de tusinde Maader
at tænke og tale paa,
der er de tusinde Gaader, —

Ung og Gammel dem raader,
som bedst han maa dem forstaa.
Livet kaster sin Tærning ud
— Sorg eller Glæde!
Det Kast, der aksler *dig* Lykkens Skrud,
maaske faar *mig* til at græde.

Vel den, der fatter saa meget,
at Lykken han griber med nænsom Haand
og véd, hvad han kalder sit eget,
tungt om en anden har leget.
som Høstsuk om bladløs Vaand.

Stræk din Vinge, flyv højt, flyv vidt,
— lidet du vinder,
om ikke du véd: for hvert dit Skridt
staar andre med andre Minder.

*

Bjørnstjerne Bjørnson, nu falder der Sne
om det blussende Baal paa det høje Fjæld,
— er dog som flammende Sol at se,
naar Sol gløder hedest en Vinterkvæld.

Svulmed din Ungdom som Skovens Sus,
din Manddom blev Ørnens Skrig over Dal,
Viljens Vælde og Modets Magt,
Livets livsalige, svulmende Pragt,
Høvdingens Raab i en kongelig Sal.

Ind i din Jubel skar Skæbners Graad,
ondere speget laa Livets Traad,
end du i din Ungdom det vidste;
aldrig du slog dog dit Øje ned,
fatted, at Sorgen, som ondest bed,
en Dag blev Dug under Kviste.

Meget er digtet og meget er talt,
i Snik og Snak ligger Døgnene kvalt.
Det er det store: at *løfte* det smaa,
se Egens Vækst i det mindste Straa,
elske alt — til det armeste Kryb
. . . og spejle det hele i Havets Dyb.
Men dertil kræves ej *Kunst* alene,
— der flyver ej Gnist fra de haarde Stene,
før *den* griber Hammeren fast i Haand,
der gløded dens Staal med sin flammende Aand.

Bjørnstjerne Bjørnson, fra dette Sted,
hvor *dine* Syner og *dine* Tanker
er sejlet som Flaader fra hjemlig Bred
paa Korsfarerfærd for at kaste Anker
paa fremmede Kyster og bar din Brand
til Sjæle, der sygner paa kummerlig Strand,
— fra dette Sted hilset være *du*,
du Baune, som brænder paa Fjældet endnu,
brænder der evigt til Verden ender,
at tusind, som lidet til Varme kender,
kan varme de spinkle, forkomne Hænder,
— du evige Dag, som langs Fjældet skred,

Midnatssol, som aldrig gaar ned,
Ørn og Høvding, du frie Blæst,
Sagaens knejsende Norne-Gæst, —
Tak og Hilsen i denne Stund,
du gjaldende Lur for det eviges Mund.

Jonas Lie

Sorgen den er saa stort et Træ,
men Glæden en liden Plante,
som Aaret igennem uden Læ
paa Grøftetue maa skranke.

Fik du din Plads under Sorgens Træ,
gaa ud til Glædens smaa Tue,
saml dine Hænder og bøj dit Knæ
og skærm den af al Formue.

Der buldrer en Kaminild i en halvmørk, gammel Stue,
Lys og Skygge flakker over Gulv og under Loft,
— ude ligger Verden fuld af Sne og bitter Kulde,
Ravnefjed og Ulvespor hver Nat staar over Toft.

Den gamle, dunkle Stue er bygt blandt øde Skove,
hvor Lyset fra dens Ruder, som Blod i Muld, forsvinder,
— udenom en Verden af Frost og Ufærd bides,
inde om Kaminen sidder Slægten og dens Minder.

I denne stille Stue, i dette Ødets Hjærte,
det lune, dulgte Tilflugtssted, den Uvejrskræmtes Hi,
hvor alle stride Viljer en Stund saa stille dulmes,
— der bor din milde Visdom, din Digtning, Jonas Lie.

Dig bed vel Livets Barskhed saa haardt som nogen anden,
stak Sylen i dit Hjærte og lod dig bittert klage,
du raabte fra din Stue mod Menneskenes Raahed
— og lagde blødt din Haand i dens, der trak sig skræmt
tilbage.

Der lever store Tanker, de sprænger støt sig Veje,
du kender dem og elsker dem af al din stolte Aand,
fordi de bærer Frelsen fra det, som *maa* gaa under,
— *din* Længsel er at bygge et *Hjærtets* Partenon.

Ak ja, — og du har bygget, du Norges rene Græker,
og du har skabt en Skønhed, og den staar stor og herlig,
du er som Birken, fin og hvid, drømt ind i Fjældets Side,
og sprænges der, og kløves der, man hører dit: Vær kærlig!

Det er din jævne Lærdom, saa ligetil, saa vanskelig,
en Sandhed af de tusind paa Livets tusind Tunger.
— Livet præker mangelund, — hver lytter sig sin Visdom til,
— for dig blev denne Brødet for alle Hjærters Hunger.

Din Tro, den faar du hævde, — vi lever, tusind andre,
som fandt, at Visens første Vers det var at slaa til Jorden,
— du digted *din* som Stjerne ind i skæbnetunge Himle,
— dér staar den evig over dig, du hvide Birk i Norden!

Prolog

Fremsagt af Forfatteren ved Sommerlyst Koncertsals Aabning 29. April 1905.

Atter en Vinter er svunden,
A paany er Sommeren nær,
ligger saa løseligt bunden
derude i Vejens Træer,

véd ikke, om den skal sove
endnu et vinterligt Blund
og lade de ventende Skove
vente endnu en Stund.

Musvaagen sejler derude,
ind over Skov, ud over Eng,
kredser omkring sin Mage,
finder for kold sin Seng;

Haglvej og nøgne Kroner,
Skyer af Blæstsol sprængt,
langs alle de vaade Grøfter
Følfodens Smaaguld slængt.

Det er, som ingen turde
iaar paa Sommeren tro,
som vidste hver Stilk paa Marken,
hvor uklogt det er at gro.

Man *tør* saa lidet i Danmark,
Tvivl er vor daglige Dragt,
— men er der noget, en Sommer vil,
saa er det Tro paa dens Magt.

Og I skal vide i alt Jert Liv,
at Spot er nemmeste Kost,
men rigest den, der bær i sit Sind
sin Sommer — trods Livets Frost.

*

Atter en Vinter er runden,
paany er Sommeren nær,
ligger saa løseligt bunden
derude i Vejens Træer.

Vind og Vejr — dem skal ingen tro
saa lidt som Smaafuglens Fløjt,
Sommeren bor i dit eget Sind,
derfor: hold dit Solsind højt!

Thi derpaa skal Sommeren kendes
— hvad saa du en Vinter har lidt —
paa *det*, at hver Tanke vendes
mod Sejr for dig og dit,

paa *det*, at din hedeste Vilje
rejser sig stolt imod Sky
og rider, om slagen du sidder,
din Sjæl dens Sommer i By!

*

Jeg kunde tale her, til Kirkeklokken
derovre melder, Morgnen atter gror,
som dengang Oehlenschläger sad og digted',
til Solen lyste paa hans Skrivebord.

Herude er alting saa smukt, men gammelt
og set og hørt — og dog saa nyt og stort,
saa frit og friskt som selve Sommerdagen,
der kvidrer ud af Himlens Morgenport.

Aa, Frederiksberg, hvor Foraarsdagen vaagner
med Solsortfløjt for sødt at ende ør
af Nattergalesang og Elskovslatter,
der fugleflygtig under Løvet dør!

*

Tal evig højt om Kunst og Slid og Slæben,
alting er ét, som sprang af Hjerterblod!
bær til din Død din Kærlighed paa Læben,
og lev dit Liv, som *hedt* du det forstod!

Dermed — velkomne her, hvor Kunsten bygger,
kom som dens Ven, i Lys og Frejdighed!
Der er saa mangt, som Livet slaar i Stykker,
. . . Hvor Kunsten er — gaar Solen aldrig ned!

Clara

Naar jeg ser paa dig — hvor hvid du staar
under Skygger, der sig dystert hvælder,
gennem Hjærtet mig en Sitren gaar,
som naar Soldis over Enge skælver.

Det er dig — og ud fra Nattens Sal
skrider du mod den, dit Hjærte kaared,
ud fra Skyggeverdnens sorte Dal
som en Euridike, elskovsbaaret.

Og det er mod mig, du træder tyst,
og det er paa mig, dit Hjærte kalder,
og det er, som fra dit Billed lyst
Foraarssol paany omkring mig falder.

Clara, du min egen hvide Hind,
paa dit Billed ser jeg tusind Gange,
elsker dig af al min Sjæl, mit Sind,
vil blot et — min Hind ind til mig fange.

Er dog angst, — du staar saa skær og fin,
ren som Dug paa aldrig slagne Enge,
— før jeg kalder dig tilfulde min,
maa paa Pilgrimsfærd jeg vandre længe.

Men jeg ved, hvor Paradiset er,
og en Morgen staar jeg for dets Porte,
da først ved du, hvor jeg har dig kær,
da først er de sidste Skygger borte.

Kysse dig paa Haanden tør jeg vel,
kalde min dig, naar jeg paa dig tænker,
— jeg vil ikke dø, før al min Sjæl
aabent mig til dig for evigt lænker.

Aldrig glemmer jeg

Aldrig glemmer jeg den Morgenstund
— røde Rose — da du stod udsprunget,
lys og skær, som havde fra din Bund
Dagen nylig sig mod Himlen svunget,
stod og lyste mig saa sart i Møde
som en nys udfoldet Morgenrøde.

Eller, Rose, vidste du Besked — —
havde hun, som dig i Aftes bragte,
aandet i dit kyske Bæger ned
søde Drømme, før hun mig dig rakte,
at de Natten over kunde sove
i dit Blomsterlejes Dugalkove.

Er det *hendes* lyse Kærlighed,
som ved Gry er steget fra dit Indre,
at min stille Stues Morgenfred
tyst med *hendes* Hilsen kunde tindre!
Rose, i din Kalk sin Sjæl hun sænked,
den har dig din fine Rødme skænket.

Fontænen

Jeg saa den lyse Springvandsstraale stige
højt nynnende i Sommerdagens Fred
og tegne som en Kreds af Blomsterflige
paa Søens Sølv, hvor Draaberne faldt ned.

Se, saadan er din Kærlighed; saa stille
den løfter over mig sit Væld, saa skær
den stiger fra dit Hjertes dybe Kilde
og sænker tyst sin Dug om al min Færd.

Bajazet

Henimod Morgen. Torvet. Midt paa Torvet Bajazet i sit Bur. Tæt om Buret en
Stimmel Folk. Fra Byen svag Larm fra en Fest, som er ved at slutte.

Bajazet

Gaa lidt til Side, gode Folk,
— gaa lidt til Side — —
. . . . Jeg kan jo næppe se saa meget som en Brosten!

rasende

Du Bondehøvl, tag væk dit Fjæs!
Jeg spytter dig midt i dit dumme Grin!
Og du, Sulejma, eller hvad du hedder,

mildt

. . . . Gaa, stakkels Barn — du er endnu for fin.

Hvad vil I, Venner?

Her er jo ingenting at se paa,
et Brædegulv og disse kolde Træmmer!

. . . . I har jo hjemme Eders bløde Leje
og Arme, som har ventet paa Jer,
og Øjne, som har spejdet hele Natten,
om ej I kom,

— I, som kan gaa og køle Eders Pande
med Duggen, som er faldet paa et Kaalblad . . .

Aa — jeg har hørt Jer hele Natten synge,
og Natten var saa lang som hele Livet — —

og jeg har drømt om Livets Herligheder,
ja, jeg har drømt — —

opfarende

Hvad rager det vel Eder!

En Brosten maa jeg se — —
. . . I kan vel unde mig den Stump Natur!

atter mildt

Kom hen til Gitret, kom min lille Dreng!
Ræk mig din lille Haand,
gør det kun trøstigt,
jeg *bider* ikke i den,
jeg kan jo ikke gøre dig det mindste ondt — —

Skrighals, du løber til din Mor!

Ja, saadan skreg de — —

Stille!

I kan dog ikke naa mig!

Jeg siger, at de skreg, da jeg dem dræbte!

Ja, blegn af Raseri bag Eders Slør!
Hug Eders Negle mod mig! Kom, I Mødre!
I, som det hele Døgn faar Livets Lykke

af Barnehænders Kærtegn
blødt skrevet ind paa Eders Moderkinder!

Mig jubled aldrig noget Barn i Møde,
mig skreg de for — —

Min Fjende hilste de med deres lyse Pludren,
han gav dem Smilet fra sit tomme Fjæs —
jeg længtes mod dem som en Tyv mod Guldet
— men jeg var smilløs og min Stemme hæs.

Ja, hyl, I Slyngler!
Dengang jeg dem dræbte,
da hævned jeg mig paa mit eget Sind,
og der var ikke en iblandt de dræbte,
hvis lille Haand,
hvis lille, bløde Barnehaand
jeg ikke havde givet Livet for
at føle mod min Kind.

. . . Du lille Knægt, du lille dumme Skrighals,
jeg skræmmer dig — — Men dine bitte Fingre
var faldet i min Haand som Dun,
der havde smeltet Bjærges Is.

Gaa bort — gaa bort, — I staar for tæt om Buret!
— saa tæt staar Pøblen ikke om en Kongsgaard.

Der staar *du*, Achmed, fuld af Haan og Had,
du var imod mig, og jeg slog dig ned,
spyt nu kun paa mig, du er fri og frels,
— jeg har til Svar kun Fangens Ydmyghed.

Men har jeg ikke Vaaben i min Haand,
og kan jeg ikke hugge ned din skidne Pralen,
jeg kvæler dig med min forpinte Aand,
og du skal dø som goldest Straa i Dalen.

Thi jeg — — Nej, jeg vil ikke tale mer,
— nu skal I gaa, — kun du, Sulejma, blive, —
stryg bort dit Slør, — du var den eneste,
der var saa fattig, at du turde give.

Sulejma,
— der sidder Maanen oppe,
og Torvet ligger lyst,
og jeg kan se de fjærne
lydløse Taagetoppe
af Pinjerne derude
paa Fjordens mørke Kyst.

Naar man har ejet Riger
og troet paa egen Magt
og finder sig en Maanenat
alene med sit Hjærte,
— paa Trods af alkens Vilje —
med *Maanen* kun i Pagt:

Da blegner al Ens Tale
og al Ens Vilje slukkes,
— der er kun et, kun et:
at lade sine Drømme
som Markens Blomster plukkes
. . . og prange som en Valmu,
der gløded kort og hedt.

Sulejma!

Min Haand var Herskerens, dit Haar var dit,
min Elskov svulmende af Magt og Hede,
min ene Haand med Sværd, den anden veg,
og du, du dejlige, for begge rede.

Sulejma, bøj dit Hoved mod mit Bur,
smyg ind dit Haar bag Burets kolde Tremmer,
at jeg kan føle dig med mine Fingre
blot denne Gang endnu — før du mig glemmer.

. . . Nu gaar I alle — ogsaa du, Sulejma,
— Aa, hvorfor gaar I, hvorfor gaar I, Venner!
. . . Du lille Dreng, klap blødt din Moders Kinder, — —

Jeg sidder her, til mine Dage ender.

Erantis

Nu er det Foraar — løb, min Dreng,
nu støjer Hækkens Spurve,
og Havebedet pakker ud
de smaa Erantiskurve,
og Himlen staar saa høj og hvid,
som blev det Dag for evig Tid,
og Luften er saa frodig,
— spring, lille Dreng, med Kinden hed,
i lykkelig Uvidenhed,
... saa længe du ej aner,
hvor Vaaren gør vemodig.

Nu blomstrer hver en Blomst paany,
det er saa mildt at mærke,
det er, som sang al Uskyld ud
sin Fryd med Markens Lærke;
ak, — det er Bud fra svundne Aar,
en Tone, som i Luften staar
endnu engang og skælver,
en Kalden — men tilbage;
den lyse Vaar, som gror paany,
den er en Skygge under Sky,
og Lærkens Jubel maler
for mig kun gamle Dage.

Min Dreng, det ved du intet om,
men denne Sol i Luften,

Bogfinkens første sagte Slag,
Muldvarpeskudets Duften,
det bringer ikke mig ny Vaar,
det maner mig om svundne Aar;
blødt spørger Finkens Trille:
Hvor er de henne, som med dig
engang gik Vaarens lyse Vej
 i Ungdom, Fryd og Lykke,
 . . . og Fuglen tier stille.

Hvor er de henne, de der fandt
som jeg i Ungdoms Glæde,
at alt var herligt: Strid og Tant,
at juble og at græde.
De er der i det lyse Skær,
som hver en Gren i Vaaren bær',
dér tindrer deres Lykke,
men fjærnt som en vemodig Drøm,
og stum er deres Latters Strøm,
 — den fattige Erantis
 blev al vor Levens Smykke.

Min Dreng, elsk Dagens lyse Sol,
glæd evig dig ved Vaaren,
den var, den er din Kongestol,
din Lykke ubeskaaren,
i den du møder til din Død
de Blomster, som dig Livet bød,
din Ungdom evig frodig,

— spring, lille Dreng, med Kinden hed,
i lykkelig Uvidenhed
 . . . saa længe du ej aner,
 hvor Vaaren gør vemodig.

Polenztal

Det var i Fjor ved Løvfaldstid
 i Polenztal,
en stille Dag, en Skov saa tavs,
en Luft saa høj og høstlig sval.

Langs Kløftens Sider Klippen stod
 med Gran beklædt,
og Dalens Bæk »forellenreich«,
blandt Sten og Skræpper mumled spædt.

Vi kørte langsomt, du og jeg,
 kun Skridt for Skridt,
et Steds fra Skoven kom iblandt
et Fuglepip saa fjærnt og blidt.

Et gyldent Birkeblad sank blødt
 mod Vejen ned,
det daled i den stille Luft
som gennem Himmelrum af Fred.

Der var saa smukt. Den tavse Skov
i Løvfaldsdrys,
og Luften over Bjærg og Dal
som fugtig af Serafers Kys,

— og Bækkens Brus — og nu og da
et Hanegal
saa skovfjærnt som fra Paradis —
. . . Hvor var der smukt i Polenztal!

Morgen paa Hospitalet

Himlen er saa høj derude
med smaa gyldne Skyer mærket,
jeg kan se en Poppel lude
blæstspændt over Plankeværket.

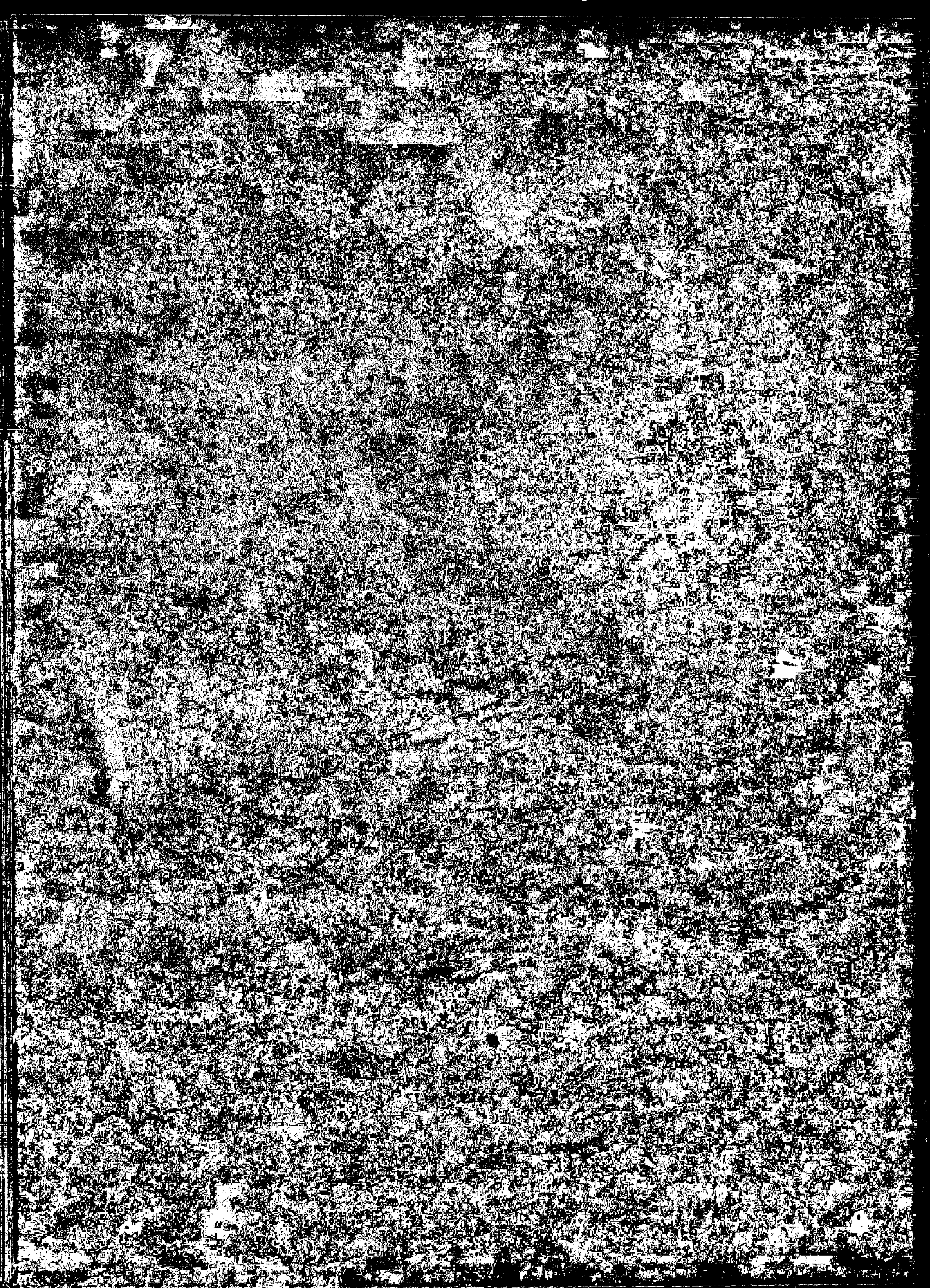
Hospitalets Standerlygte
dirrer under Blæstens Tuden,
og de visne Blade flygte
og slaa raslende mod Ruden.

Paa et Skorstenstag lidt borte
staar en sodet Skorstensfejer,
Vinden hvirvler med det sorte
Sodslør, som omkring ham vajer.

Og jeg ser en Flok af Duer
kredse nu i Morgenstunden,
sænke sig i bløde Buer,
stige, til den er forsvunden.

Og jeg læner mig tilbage
paa min Pude for at hvile,
— og da ser jeg ikke andet
end den gyldne Himmel smile.

6/11 05.

VIGGO STUCKENBERGS

VÆRKER

Digte. 1886	Kr. 2.25
I Gennembrud. Fortælling. 1888	„ 2.50
Messias. Fortælling. 1889	„ 3.00
Den vilde Jæger. Dramatisk Digt. 1894	„ 1.75
Fagre Ord. En Mosaik. 1895. Andet Oplag..	Udsolgt.
Nyt Oplag under Pressen.	
Romerske Scener. Pontia — Ælia. 1895	Kr. 2.00
Valravn. To Fortællinger. 1896	„ 3.00
Sol. 1897	„ 1.75
Hjemfalden. 1898	„ 2.00
Flyvende Sommer. 1898	„ 1.50
Asmadæus. Roman. 1899	„ 4.50
Vejbred. Smaa Eventyr og Legender. 1899..	„ 1.25
Sne. 1901. Indb. i Safian med Guldsnit	„ 2.50

